

Kishíró

TORDASI

2008. október
E-mail: polgarmester@tordas.hu

ÖNKORMÁNYZATI LAP

XX. évfolyam 6. szám
www.tordas.hu

KEDVES TORDASIAK!

Kedves Tordasiak, kedves vendégek!

XI. Hangya napok: Egy kicsit másképpen

Immár több mint egy évtizedes hagyomány, hogy településünk szeptember közepén koszorúzással és kiállítással emlékezik a Hangya mozgalomra, annak alapítójára és arra a közös munkára, mely azokban az időkben jellemezte a települést.

Tavaly az Árpád hét eseményei kapcsolódtak be az ünnepelésbe, idén egy kicsit merészebbet gondoltunk. Kirakodó és kézműves vásárt tartottunk, és felavattuk az önkormányzat és az itt élők összefogása révén elkészült alkotásokat, a Hangya hidat és a játszóhajót.

Az ünneplés idén is az alapító szobrának megkoszorúzásával kezdődött, majd a tavalyi évben elkezdett hagyománynak megfelelően egy emlékfá ültetéssel folytatódott. Ezt az idei reneszánsz évnek megfelelően Mátyás király tiszteletére ültettük.

Ezután került sor a Művelődési Házban hagyományos kiállítás megnyitójára. A másnapi, hagyományt teremtető kirakodóvásáron a tordasi alkotókön kívül megjelentek az itt működő közösségek tagjai is (Óvoda, Foltvarró kör, Babel alapítvány, Szociális Otthon, Asszonykórus), valamint a szomszédos településen kézműveskedők egy része is. Ezzel párhuzamosan a Sportpályán egy autós börzének és egy kisebb veterán járműtálkozóznak és felvonulásnak lehettünk tanúi Horváth Zoltán szervezésében. Az alsó iskolaudvaron délelőtt elkezdődtek a kézműves foglalkozások és a vásározás. Itt voltak termékeikkel a Szociális Otthon műhelyeinek dolgozói, a martonvásári foltvarrók, Bucsi Brigitta és a Kreatív kuckó képviselői, akik a gyöngyfűzésről, arcfestésről gondoskodtak. Volt még kerámia, könyv, szörp és lekvárárus is. Támogatásért cserébe kínálták portékáikat az óvónők és a gyermekek szülei, a Foltvarró kör tagjai, az iskolai Babel alapítvány, valamint pogácsafesztivál néven a tordasi Asszonykórus. A meglévő fasor közötti járda mellett az íjászkodást Cseh-Szombathy Balázs és Péter tartotta, az íjakat a 25. Szent Imre Cserkészcsapat biztosította.

Kora délutántól a faluban élők és a meghívottak szolgáltatták az estig tartó színvonalas műsort. Zenéltek a tordasi Szívárvány együttes tagjai Vass Árpád vezetésével. Táncoltak a tordasi Pillikék, a martonvásári Százsorszép együttes és a tordasi felnőtt Tánckör tagjai is Németh Ildikó és Szabó Szilárd vezetésével. Zenélt a Tűz Lángja zenekar, énekelt a Kalevala kórus.

Az ízletes ételekről Bucsi István, Vasvári Pál és az önkormányzat gondoskodott, a hozzávaló italok csapolását Simon György végezte. A vállalkozó kedvűeket Bosnyák Zoltán sétakocsikáztatta. Turda Sándor pedig mindkét helyszínen kiszol-

gálta a sült szalonnára éhezőket. Vindisch József egész nap fagyalaltot árult, a bevételét pedig följánlotta a Babel Alapítványnak. A hangtechnikát Benkei Tamás kezelte, Lukácsa László segítségével. A nap és a sör a Paul's Angels együttes virtuóz műsorával és egy spontán táncolással ért véget.

Köszönöm mindazoknak, akik részt vettek a szervezésben, segítettek, hogy ez a nap megvalósuljon. Még egyszer köszönöm azoknak, akik a felavatott építményeink létrehozásában segítettek. Végül köszönöm mindazoknak, akik elfogadták a meghívást és velünk együtt ünnepeltek.

Juhász Csaba polgarmester

Október havi mottó:

„Mert szoros az a kapu és keskeny az az út, amely az életre visz, és kevesen vannak, akik megtalálják azt.” (Mt 7,14).

Önkormányzati hírek

Testületi ülés, 2008. szeptember 10.

A Képviselő-testület

- döntött arról, hogy 2 226 240 Ft önrészt biztosít az óvodatervezéshez, az egyházakat pedig összesen 200 000 Ft-tal támogatja,
- megvitatta és elfogadta a 2008. évi féléves beszámolót,
- döntött arról, hogy a tordasi 0105/6 hrsz.-ú terület DNy-i részén - a jelenleg temető bővítésére kijelölt területet is felhasználva - támogatja a Feldhoffer kertészet fejlesztésére irányuló kérelmét,
- hozzájárult - 6 m³ kő megrendelésével - a Szabadság utca 17. és 19. szám alatti ingatlanok előtt (családi napközi) egy murvás kocsibehajtó megépítéséhez.
- meghosszabbította Angyal Erzsébet lakásbérleti szerződését 2009. június 30-ig,
- a Tordas, Sajnovics tér 3. szám alatti szolgálati lakást kiutalta Domak Anikónak és Sebe Évának,
- módosította a Gézengúz Óvoda megszüntető okiratának 4. pontját.
- döntött arról, hogy csatlakozni kíván a hátrányos szociális helyzetű felsőoktatási hallgatók, illetőleg felsőoktatási tanulmányokat kezdő fiatalok támogatására létrehozott Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjpályázat 2009. évi fordulójához,
- úttá minősítette a 444/16 hrsz.-ú, a Szabadság úttal párhuzamos, eddig is útként használt ingatlant,
- döntött arról, hogy elcseréli a tulajdonát képező 148/2 hrsz.-ú területéből a Sport Büfé melletti területet (tekepálya), a közút mellett a sportöltözőhöz hátravezető útként használt, ugyanakkora területre. A cserével kapcsolatos költségeket Vasvári Pál vállalta,
- nem támogatta a konyhalány 8 órás munkaidejének visszaállítását, valamint a szemétszállítási díj csökkentésére vonatkozó kérelmeket.
- megtárgyalta az elektronikus információszabadság kérdésére irányuló képviselői indítványt és úgy döntött, 2008. évi terhére nem biztosít pénzt a honlap aktualizálására, az elektronikus információszabadságról szóló törvény végrehajtására,
- elfogadta a polgármester választát, amelyet Farkas Jenő interpellációjára adott.

Rendkívüli testületi ülés, 2008. szeptember 29.

A Képviselő-testület

- úgy döntött, hogy támogatja a Tordas Községért Közalapítványt az Integrált Községi és Szolgáltató Tér Cím elnyeréséért kiírt pályázaton. Ehhez az Önkormányzat biztosította a tulajdonában lévő, Tordas, Szabadság u. 55. sz. alatti (529/2 hrsz.-ú) ingatlant (Petőfi Sándor Művelődési Ház) a rajta lévő építménnyel együtt. Vállalta, hogy biztosítja legalább 5 évig az épület Integrált Községi és Szolgáltató Térként való üzemeltetését.
- Ráckeresztúr polgármesterének megkeresésére a testület hozzájárult ahhoz, hogy a ráckeresztúri szennyvíztisztító telepet a továbbiakban a Szent László Víz Nonprofit Kft. üzemeltesse.
- döntött arról, hogy 2008. szeptember 1-től Tordas Község Önkormányzatának szakfeladatán látja el az óvodai és iskolai intézményi közétkeztetést és a munkahelyi vendéglátást.

Rendkívüli testületi ülés, 2008. október 6.

A Képviselő-testület

- döntött az önkormányzati folyószámlahitel megszüntetéséről,
- megbízta a körjegyzőt a helyi építési szabályzat módosításának előkészítésével. A módosítás lényege, hogy a helyi építési szabályzat kerítésre vonatkozó előírásába kerüljön be az a lehetőség, hogy művészeti, történelmi értékkel bíró kerítések és kapuk is épülhessenek Tordason.

Kedves Tordasiak, kedves Vendégek!

Sok szeretettel köszöntök mindenkit a tordasi gyaloghíd avatásán. Rendkívüli alkalom ez, hiszen nem sokszor esik meg az ember életében hogy hidat avasson, vagy ezen részt vegyen. De itt most Tordason ez történik, mert elkészült az első tordasi gyaloghíd.

A híd szimbolikus műtárgy. Összeköt. Átvezet az árok, a patak, a folyó egyik oldaláról a másikra. Nálunk is összeköti a Szent László-víz által kettéválasztott településrészeket.

Összekapcsolja a sporttelepet az iskolával, a sportot az oktatással, a kultúrával és így egy nagyobb, többfunkciós központ jön létre a településünk szívében.

Egy építmény nem egyedül önmagáért van, hanem valaminek a része, valami célból jön létre. Egy rossz helyen felépített szép építmény nem működik, de ha jó helyre építjük, kisugárzása van. Ilyen a mi hidunk is. Szervesen kapcsolódik a patak két oldalán lévő élettérhez, az elődeink által ültetett fasoron keresztül a múlthoz és a kialakulóban lévő téren keresztül a jövőhöz is. Így telik meg élettellel ez az alkotás.

Ezért most nem csak a hidat avatjuk, hanem a hozzá kapcsolódó utat és a meglévő fasort is. Ezek, mint annyi más, szintén társadalmi összefogás eredményei. Összefogott a két kezével dolgozó ember a felajánlókkal és a településért felelős önkormányzattal. Ezzel igazolja, hogy lehet, hogy pár dologról más a véleményünk, de keresnünk kell a közös céljainkat, amiért igazán össze tudunk fogni, és ez a mi kis falunk.

Köszönöm azoknak, akik a kevés szabadidejüket feláldozták, akik a kevésből adni tudtak és létrehoztunk valamit, ami mindannyiunké. Kívánom, hogy ezek az alkotások legyenek hasznára mindenkinek és kívánom, hogy egyre több híd épüljön a szíveink között is.

Ezennel a hidat megnyitom. Egy hídon nem csak átmenni lehet, hanem visszajönni is, ezért engedjék meg, hogy mindkettőt kipróbáljam és utána már szabadon közlekedhetnek rajta.

Juhász Csaba polgármester

INFORMÁCIÓSZABADSÁG

„1992 óta a hivatalok tizenöt napon belül kötelesek a működésükkel kapcsolatos információkat hozzáférhetővé tenni bárki számára. Senkinek nem kell indokolnia „kíváncsiskodását”, és a megismert adatokat mindenki szabadon terjesztheti... Ennek garanciája, hogy a hivatalok makacskodása esetén a polgár panasszal fordulhat az adatvédelmi biztoshoz és a bírósághoz.

... a közügyek nyilvános vitathatósága egyszersem azt is jelenti, hogy ma már nyilvános ügyé válhat, botránnyá dagadhat egy-egy eset, amikor ... egy miniszter vagy egy polgármester indokolatlanul az íróasztal fiókjába akarja zárni a közvéleményt joggal érdeklő információkat. ... Nem tagadható, hogy időnként felerősödnek olyan politikai törekvések, melyek célja, hogy jótékony homályban maradjanak kényes vagy jogsértő döntések, és előkerülnek olyan trükkök, amelyekkel megpróbálják a törvény előírásait megkerülni.”

Az idézet az Élet és irodalom egyik számából származik és Kerekes Zsuzsa a szerző. A gondolatok azonban ismerősek lehetnek számunkra, hiszen az Értékmegőrzők lapjában is megjelent október elején, Márki Ferenc írásának részeként. Az idézőjel, a szerző és a forrás megjelölése ismét elmaradt. Egyes érdekes részeket is hiányolok az átvett szövegből, mint például: „A rendszerváltás előtt a „titkos ügyiratkezelés” hozzátartozott az hivatalok normális működéséhez.”

Nagyon sajnálom, hogy Értékmegőrzőink vezetőségi tagja nem tartja értéknek más emberek gondolatait, és szabadon elutalajdonítja azokat. Nyilván ha az első eset lenne, akkor beszélhetnénk „figyelmetlenség”-ről, „butaság”-ról, ahogy Márki Ferenc maga is közreadta helyesbítését 2007. júliusában egy hasonló eset után. De érdemes lenne „utána járni”, hogy a mások tulajdonát képező szellemi termékek lopása nem meríti-e ki kleptománia tüneteit...

Cikkemmel nem kívánok válaszolni Márki úr sok helyen rágalmozó, pocskondiázó és sértő kijelentéseire, csupán szeretném az alábbi táblázatban összefoglalni, hogy az új Képviselő-testület milyen lépéseket tett az elmúlt 2 év során annak érdekében, hogy a korábbi, minden szempontból elégtelen „információszabadságot” kiterjessze. Természetesen tisztában vagyunk azzal, hogy akadnak még hiányosságok, amit meg kell oldani. Jelen körülmények között azonban a hivatali dolgozókat további feladatokkal nem lehet terhelni, a Képviselő-testületi tagok pedig már így is erőn felül, időnként napi szinten több órát dolgoznak családjuk és munkájuk mellett Tordasért, természetesen ingyen. A kormány ehhez a kötelezően előírt feladathoz sem biztosított semmiféle forrást. Erre az előző ciklusban sem volt elkülönített keret Tordas költségvetésében, noha 2005. óta tudott és megoldatlan a feladat, csak a határidő esett ide nyárra.

Szívesen látunk a feladat megoldására minden segítő kezét, például az előző évek testületi üléseinek jegyzőkönyvei szkeneléséhez, így az is felkerülhet a település honlapjára.

Gondolataim zárásaként egy költői kérdést engedjenek meg a témával kapcsolatosan: a 2005. évi XC. törvény az elektronikus információszabadságról vonatkozik minden közfeladatot ellátó szervre. A Víziközmű Társulat is egy közfeladatot ellátó szerv. Tud-e bárki bármit Tordas lakosai közül annak a Víziközmű Társulatról a működéséről, amely 2002. április 26-án jött létre, a mai napig működik, több milliárd forintot kezel(t) – a saját pénzünket is, az Ellenőrző Bizottságának elnöke Márki Ferenc, tagja Derecskei János, az Intéző Bizottságának tagja Cífka János?

Kérdéskör	2006. október 1.	
	előtt	után
Hány testületi ülés volt egy évben átlagosan?	10-12	több mint 20
Hány határozatot hozott egy évben a Képviselő-testület?	2006-ban 96	2007-ben 269
Volt-e közmeghallgatás a falut érintő nagyobb változásokról (pl. jelentős területek belterületbe vonása, lakóparkok létrehozásnak engedélyezése, téglagyár kérdése)?	NEM	IGEN
Volt-e népszavazás a falut érintő nagyobb változásokról (pl. jelentős területek belterületbe vonása, lakóparkok létrehozásnak engedélyezése, téglagyár kérdése)?	NEM	IGEN
Tájékoztatták-e a falu lakosságát arról, mekkora a polgármester és a jegyző bére, milyen egyéb juttatásokat kaptak (pl. életbiztosítás, szemüvegpénz)?	NEM	IGEN
Tájékoztatták-e a falu lakosságát teljeskörűen arról, hogy milyen vagyontárgyak kerültek értékesítésre, mennyiért és kinek?	NEM	Nem volt vagyoneértékesítés
Elérhetőek voltak-e hivatali ügyintézővel kapcsolatos nyomtatványok, kérelmek elektronikus formában a honlapon?	NEM	IGEN
Volt-e információ az önkormányzat bankszámla számairól a honlapon?	NEM	IGEN
Volt-e lehetőség a honlapon egy külön menüponttal kérdések, észrevételek elküldésére?	NEM	IGEN
Hány oldalas volt egy átlagos Kisbíró?	10-12	20-24
Hányszor jelent meg egy évben a Kisbíró?	kéthavonta	2008. szept.-től havonta
Volt-e részletes, összecszerű felsorolás arra vonatkozóan, hogy mire hány forintot költ az önkormányzat?	NEM	IGEN
Volt-e információ az adóbevételek alakulásáról a Kisbíróban?	NEM	IGEN

Hajbin Tímea

Örömmel újságoljuk, hogy a Jókai utcában lakó Szabó Tamás és családja jóvoltából a Községháza egy 4 m hosszú, 2,5 m magas szekrényssal gazdagodott. A pénzügyi irodában így hosszú évek után megvalósult az iratok rendezett elhelyezése.

A könyvtár a beszerzési tervében szereplő 170 értékes könyvvel gyarapodott, Tóth József - Tóth Iván első osztályos tanuló édesapjának - felajánlása révén.

Köszönjük!

Juhász Csaba polgármester

Közlemény

2008. szeptember 22-én aláírásra került az új óvoda építési engedélyének elkészítéséről szóló szerződés. A tervezés ára 4 638 000 Ft + ÁFA, ebből pályázatban nyertünk 3 300 000 Ft-ot. A leendő óvoda elhelyezésére szolgáló telek geodéziai felmérése elkészült. Az épület tömegéről, formájáról, helyzetéről, a telken belüli elhelyezéséről és a kialakítandó helyiségekről az első egyeztetés megtörtént. Ez alapján az ÁNTSZ-szel egyeztetve készül el a tervezési program, majd a vázlat-tervek.

Juhász Csaba polgármester

MI IS UTÁNAJÁRTUNK

1. A Tordas Értékei újság szeptemberi számában Cifka Jánost kérdezték egy büntető-eljárás kapcsán. Mivel a cikkben sokat emlegetett Teszár Tamás alpolgármestert nem kérdezték meg, fontos, hogy a a Kisbíró hasábjain tájékoztassuk a közvéleményt az ügyről.

- Mi volt a jelenlegi feljelentés, vizsgálat előzménye?

- Szeretném leszögezni, hogy azzal, hogy Cifka János ilyen részletesen és egyoldalúan nyilvánosságra hozta az ügyüket, felhatalmazott arra, hogy én is megszólaljak. Az eljárás úgy kezdődött, hogy 2007. február 26-án feljelentést tettem őt volt képviselő ellen a Btk. 239. paragrafusába ütköző, hamis tanúzás fegyelmi eljárásban vétsége alapos gyanúja miatt. A fegyelmi eljárás Márki Ferenc és Farkas János életbiztosítása ügyében zajlott, és mivel a jegyzőkönyvekben nem volt nyoma annak, hogy a testület ezt a juttatást megszavazta volna, az előző ciklus képviselőinek vallomására is szükség volt az igazság kiderítése érdekében. Négy képviselő és két vendég nem emlékezett arra, hogy a falu pénzéből négy éven át fizetett életbiztosításokról döntöttek a jegyző és a polgármester javára, és az általam a testületi ülésen készített jegyzet sem rögzítette ezt. Az öt később feljelentett képviselő viszont szinte szóról szóra ugyanazon kifejezésekkel és mondatokkal emlékezett vissza a négy évvel ezelőtti testületi ülésre, ezért felmerült a gyanú, hogy összebeszéltek és hamisan tanúskodtak.

- A jegyző részéről hogyan alakult az ügy?

- A jegyzőt a fegyelmi bizottság 2007. március 12-én hivatalvesztéssel sújtotta, jelenleg munkaügyi bíróságon keresi az igazát. Egyébként sikkasztás alapos gyanúja miatt feljelentést tettem Márki Ferenc és Farkas János ellen. Ennek nyomán 2008. április 15-én a Székesfehérvári Városi Ügyészség vádat emelt Márki Ferenc és társa ellen, hűtlen kezelés büntette miatt.

- A Tordas Értékei cikkben azt írták, hogy Ön és a falu által fizetett ügyvédek taktikája volt az időhúzás.

- A büntetőügyekben a falu oldalán nem vett részt egyetlen ügyvéd sem, így természetesen a falunak egy fillérébe sem kerültek. Érthető, hogy a gyanúsítottak minél előbb szerettek volna túllenni az eljáráson, de az ügyészi határozatok ellen a feljelentőnek joga van 8 napon belül panaszt tenni. A panaszlehetőség létjogosultságát jól mutatja, hogy a Székesfehérvári Nyomozó Ügyészség nyomozást megszüntető határozatával szemben panaszt nyújtottam be, melynek nyomán a Fejér Megyei Főügyészség - nekem igazat adva - hatályon kívül helyezte a határozatot és a nyomozás folytatását rendelte el, a következő indoklással: „A panasz annyiban alapos, hogy az ügyben további tanúkihallgatásokat kell még végezni, illetőleg iratokat beszerezni.” Szó sincs tehát időhúzásról.

- Cifka János nyilatkozta, hogy a vizsgálat kezdetén a rabosítás minden folyamatán át kellett esniük, ujjlenyomatot vettek tőlük és lefényképezték őket.

- A feljelentésem nyomán az ügyészség az írta: „jelen ügyben az egyszerű gyanún túl a megalapozott gyanút kellően alátámasztó, terhelő bizonyítékok álltak rendelkezésre” így nem csoda, hogy gyanúsítottként és nem tanúként hallgatták ki őket. Ha az ügyészség az általam csatolt bizonyítékok alapján gyanúsítottként kezelte az öt képviselőt, akkor tőlem, a laikus fegyelmi vizsgálóbiztostól is elfogadható, hogy ugyanezen bizonyítékok alapján - képviselői eskümhöz hűen - feljelentést tettem.

- Cifka János a cikk végén azt állította, hogy a Főügyészség azzal zárta le az ügyet, hogy a megvádoltak (Cifka János, Fábrián Jánosné, Farkas János, Farkas Jenő és Kunsági László) bizonyíthatóan, nem követték el a hamis tanúzás büntettét.

- A Főügyészség a második nyomozást megszüntető határozat elleni panaszomat elutasította, mert az ügyészségnek azt kellett vizsgálni, hogy a „fegyelmi eljárás a valósággal egyezően, vagy attól eltérően vallottak az ott kihallgatott tanúk”. „...nem állapítható meg az objektív valóság, tehát az, hogy mi hangzott el a testületi ülésen, így az sem, hogy mi az attól eltérő, hamis tartalmú vallomás”. Ezzel jogerőre emelkedett a Székesfehérvári Nyomozó Ügyészség nyomozást megszüntető határozata,

mely szerint „az eljárás tárgyává tett cselekmény a vádemeléshez szükséges bizonyossággal nem igazolható”. A megszüntető határozat tehát nem azt mondta ki, hogy nem vétkesek a gyanúsítottak, hanem csak azt, hogy a bizonyítékok nem elégségesek a vádemeléshez. Cifka úr szóhasználatra a hamis vád büntetéről viszont tovább mutat. Eddig a hamis tanúzás vétségéről volt szó, amelynek büntetése maximum egy év, a hamis tanúzás büntetést viszont a büntetőeljárás során lehet elkövetni, ott azonban már akár öt évvel is „jutalmazhatják”. Az alapügy, Márki Ferenc és Farkas János életbiztosításának ügye a bíróságon folytatódik, ahol ismét meg fogják hallgatni a tanúkat... És valakik biztosan hamisan tanúskodnak majd, vagy azok, akik azt állítják, hogy volt szó az életbiztosításról, vagy azok, akik az ellenkezőjét. Mindkettő ugyanis nem lehet igaz.

Veres Andrea főszerkesztő

Mert elfut a víz, és csak a kő marad...

Ha a kedves olvasó az elmúlt hónapokban nyomon követte a tordasi eseményeket, bizonyára emlékszik a Petőfi utcai székelykapu körüli furcsábbnál furcsább történetekre. Ezidáig - mint leginkább érintett - tartózkodtam attól, hogy a község közvéleménye előtt ebben a témában megnyilvánuljak. Tettem ezt annak ellenére, hogy ebben az időszakban a kapunkat, és rajta keresztül családomat is számos olyan atrocitás érte, amelyek higgadt elviselése komoly próbatételt jelentett nem csak a családomnak, de a község jóérezésű embereinek is. Elég csak arra az aljas firkára gondolni, amellyel 2007 őszén megrongálták, és egyben meggyalázták kapunkat.

Református presbiterként is komoly kihívást jelentett gyermekeimnek megmagyarázni Jézus szavait: „*Atyám! bocsásd meg nekik; mert nem tudják mit cselekesznek (Lk. 23.34)*”. Nagyszalontai születésű lévén, Arany János sorai is gyakran eszembe jutnak: „*Ha egy úri lócsiszárral/ Találkoztam s bevett sárral:/ Nem pöröltem, -/ Félreálltam, letöröltem.*” (Arany János: Ószikék)

Most, hogy a „Tordas Értékei” szeptemberi száma ismét helyt adott szomszédom, Musti Tibor „levelének”, ideje megszólalnom, hogy a község polgárai ne csak a rosszindulatú, csúsztatásoktól és valótlanosságoktól terhelt írás alapján alakítsák ki véleményüket, hanem legyen esélyük az objektív tények megismerésére. Nagy a kísértés, hogy szomszédomhoz hasonlóan én is soroljam azokat a törvénytelességeket, szabálytalanságokat, amelyeket a szomszédságomban nap, mint nap tapasztalok, de nem teszem!

A történet 2006 nyarán kezdődött, amikor megkerestem a jegyzőt, Márki Ferenc urat azzal a felajánlással, hogy szívesen készítenék barátaimmal egy hagyományos, faragott székelykaput a falu számára. Úgy gondoltam, hogy a kapu illeszkedni fog a község építészeti jellegét meghatározó épületek sorába (iskola, szabadtéri színpad, és buszmegállók). Márki úr nem lelkesedett az ötletért, inkább arra bátorított, hogy ha mindenképpen elkészítem a kaput, akkor azt a családi házunk elé állítsam fel.

Az önkormányzati választások után az új testületnek is ajánlottam, hogy szívesen felállítom a kaput. A képviselők egyhangúlag támogatták kezdeményezésemet, és a Kulturális Bizottság hatáskörébe utalták a helyszín kiválasztását. A kezdeményezést különös lelkesedéssel támogatta Toman Józsi is, aki halalos ágyáról is egyengette a kapu sorsát abban reménykedve, hogy a bábáskodásával alapított művészeti iskola arculatát, hangulatát a kapu fogja meghatározni.

Sajnos az események más irányt vettek. A Képviselő-testület azon igyekezete, hogy a részletek kidolgozásába bevonja a nyilvánosságot, kudarcba fulladt. Áldatlan viták kezdődtek. Egyesek a sportpálya bejáratánál, mások az iskola régi és új épülete közötti szakaszon látták volna szívesen a kaput, de szóba került még az Öreghegy is... Ellenvélemények születtek a faragások stílusáról is, és bár Orbán Balázs századeleji leírásai szerint is csak az a kérdés, hogy a kapu „egy indás”, vagy „két indás” díszítésű-e, volt olyan felvetés, mely szerint geometrikus motívumokkal kellene díszíteni. A legmeglepőbb álláspont mégis az volt, hogy a székelykapunkak semmi keresnivalója egy tót identitású faluban.

Látva, hogy a székelykapu az önkormányzati választás után felerősödött megosztottságot tovább növeli, tavaly év elején a felajánlásomat visszavontam. Bár eredetileg nem volt szándékomban, úgy döntöttem, hogy az elkészült kaput családi házam elé fogom felállítani. Tekintettel arra, hogy akkor a kapuk és kerítések még engedélykötelesek voltak, áprilisban építési engedély kérelmet nyújtottam be. Azt a fontos körülményt, hogy a kapu jellegénél fogva nem felel meg a hatályban lévő Helyi Építési Szabályzatnak, mert Tordason a kapukra és kerítésekre vonatkozóan 1,5 m magasság, és 50 %-os átláthatóság van előírva, az engedélyezési dokumentációban két helyen is vastag betűkkel kiemelttem, és kértem az egyedi elbírálást. Bár a törvény 60 napot ír elő a kérelmek elbírálására, több mint 90 nap múlva, július végén kaptam kézhez a kapu építését jóváhagyó engedélyt. Örültem, hogy a két hét múlva esedékes jogerőre emelkedés után is marad még elegendő idő ahhoz, hogy augusztus 20-ig felállítsam, és Államalapításunk Ünnepeén méltóképpen felavassam. Látva, hogy letelt a fellebbezési idő, annak ellenére, hogy még nem érkezett meg jogerős záradékkal ellátott műszaki dokumentáció, az ünnep előestéjén felállítottam a kaput. Építés közben kaptam kézhez azt a határozatot, amelyben a hatóság - szomszédom panaszára hivatkozva - visszavonta az előzőleg kiadott engedélyt. Határozatát három pontban indokolta:

1. A kapu, lévén fából, tűzveszélyes (a Székesfehérvári Városi Tűzoltóság szakvéleménye ezt az álláspontot cáfolja).
2. Nem felel meg a Helyi Építési Szabályzatnak (ezt eddig is tudtuk, olyannyira, hogy a kérelemben kétszer is kiemelten rögzítettük, és ennek tudatában adta ki a hatóság az engedélyt).
3. Nem illik a község utcaképebe (az indoklás ezen pontjához nem kívánok kommentárt fűzni, kérem a tisztelt olvasót, hogy maga döntse el a valóságtartalmát...).

Ekkor kezdődött el az a jogi procedúra, amely jelenleg is tart. Bár Musti úr az ügyben hozott határozatokat mindkét cikkében jogerősnek tekinti, szerencsére ez csupán vágyainak a kivetítése a valóságra. A valóság az, hogy élve jogaimmal, ezen határozatokat megfélembteztem. ... Ugye, kedves olvasó, Önnek is a fülébe csengenek a már idézett Arany János sorai: „Ilyen ügyről, Madárfütyről, / Mit sem tud a corpus juris!... / Hallja kendek! / Se ide nem, se oda nem! / Fütyöl a madárka, hanem! / Jobb felől üt, nekem fütyöl! / Bal felől üt, s nekem fütyöl! / Elmehetnek.” (Arany János: A fülemile)“

A székelykapu a magyarság kárpát-medencei létének egyik többszáz éves kultúrtörténeti, és építészeti jellegzetessége. Meggyőződésem, hogy egy székelykapu felállításának szabályokkal, rendeletekkel való tiltása sérti egy erdélyi ember méltóságát. A Magyar Alkotmány a következőképpen rendelkezik az emberi méltóság védelméről: „54. § (1) A Magyar Köztársaságban minden embernek veleszületett joga van az élethez és az emberi méltósághoz, amelyektől senkit nem lehet önkényesen megfosztani”

Ha gyermekeink rákérdéznének arra, hogy nekünk miért nem lehet „olyan” kapunk, mint az „otthoni” unokatestvéreknek, szégyellném, ha azt kellene válaszolnom, hogy azért, mert

Tordason erre törvényes kereteken belül nincs lehetőség. Szerencsére ezt nem csak én látom így, hanem nagyon sok jóérzésű ember is, akik naponta megállnak a kapu előtt, fotóznak, egyesek érdeklődően becsengetnek, és nem ritka, hogy párás szemüveggel, kezemet szorongatva gratulálnak.

Itt ragadom meg az alkalmat, hogy köszönetet mondjak Teuszár Tamás alpolgármester úrnak, mint előterjesztőnek, valamint a Képviselő-testületnek, amely 7 igen, 1 tartózkodás és 1 ellenzéssel elfogadta azt a határozatot, melyben felkérték a körjegyző urat egy olyan HÉSZ módosításnak a kidolgozására, amely megnyugtató módon rendezheti majd – többek között – a székelykapuk sorsát is. Reményeik szerint ezzel a módosítással sikerül elejét venni egy, a budapesti Turul szobor szégyenteljes botrányához hasonló ügy kiteljesedésének.

Fontos és nem megkerülhető szempont, hogy jómagam erdélyi vagyok, így családom számára e műtárgy a külsőségeken messze túlmutató kulturális, spirituális jelentőséggel bír. Mint az a kapu „sapkafáján” is olvasható, a kaput Isten dicsőségére állítottuk. Jézus szavaival teszünk hitvallást a világ előtt: „Mert szoros az a kapu és keskeny az az út, amely az életre visz, és kevesen vannak, akik megtalálják azt.” (Mt7,14).

A „gyalogkapu” feletti „tükörbe” hazánk címerét faragtattam, ezzel kifejezve a befogadó anyaország iránti hálámat, köszönetemet. Ezen abszurd történések ellenére is csak hálás lehetek, hiszen húsz évvel ezelőtt itt találtam közösségre, melyben élhetek, dolgozhatok, szerethetek, itt találtam meg életem párját, itt nevelhetem gyermekeimet. Ugyanakkor e kapu magán hordozza nagyszüleim, őseim iránti tiszteletemet is. A Kárpát-medence azon vidékén, ahonnan idejöttem, egy ember akkor válik közösségének teljes értékű tagjává, ha megfaragja és felállítja élete kapuját. E műtárgy kiváló eszköze annak az értékrendnek a kifejezésére, amit röviden úgy foglalhatunk össze, hogy „Isten, Haza, Család!”. Aki ezt támadja, az egyidejűleg sérti vallási érzékenységemet, patriotizmusomat, és a családom becsületét!

A székelykapu erkölcsi, szellemi üzenethordozó, a világ megszépítésének szándékáról is beszél. Ezt a kaput a tordasiak által is jól ismert Csomor Lajos aranyművessel, Szent Korona kutató és népi iparművésszel készítettük és faragtuk. Maradéktalanul és szigorúan betartottuk e műtárgy összes hagyományos szerkezeti és díszítő jellegzetességeit. Lajos az erdélyi faragás témakörében színvonalas szakkönyvet is publikált.

Végezetül engedjék meg, hogy kifejezzem reményemet, hogy előbb-utóbb a Tordasi Értékmegőrzők is védendő értéknek fogják tekinteni ezt a valódi értéket magában foglaló székelykaput. Ha nem teszik, tartok tőle, hogy egyesületükön is beteljesednek Wass Albert örök érvényű sorai: „...Likasz-
szák már az égben fönt a rostát! / s a csillagok tengelyét olajoz-
zák! / szorgalmas angyalok! / És leszen csillagfordulás megint! /
és miként hirdeti a Biblia: / megmérték az embernek fia! / s ki
mint vetett, azonképpen arat! / Mert elfut a víz és csak a kő
marad, / de a kő marad.” (Wass Albert: Üzenet haza)

Tordas, 2008. október
Erdélyi Gábor

Iskolai hírek

Szeretettel köszöntöm az újság olvasóit. Alig kezdődött el a tanév, máris mozgalmas és sikeres programokról számolhatunk be. Először is úgy tűnik, hogy a kis elsősök lassan beilleszkednek az iskola közösségébe, és aktívan „ízlelgetik” az iskolai életet.

Lezajlottak a tehetséggondozás keretében az országos levelezős versenyekre való jelentkezések. Kevesebb ugyan a jelentkezők száma, de remélhetőleg így is tudunk szép eredményeket elérni. Főleg matematika, valamint szövegértő feladatok iránt nagy az érdeklődés.

Szeptember 12-én részt vettünk a Fajtakísérleti Állomáson Almási Balogh Elemér tiszteletére rendezett ünnepi megemlékezésen, koszorúzáson. Iskolánk 7. és 8. osztályos tanulói is képviselték az intézményt. A koszorúzás után az Emlékparkban ünnepélyes faültetésre került sor, ahol Kosaras Péter Akos, iskolánk igazgatója mondott ünnepi beszédet. Ezt követően a Művelődési Házban Derecskei János igazgató úr ünnepélyesen megnyitotta az őszi terménybemutatót. Ennek is részesei lehetünk. Ismét - mint már évek óta - szép, látványos és tanulságos volt a bemutató. Köszönjük.

A Hangya Napok rendezvénysorozata szombaton (szept. 13-án) folytatódott az iskola udvarán, ahol kirakodóvásár, terményvásár, íjászat, kézműves foglalkozások és egész napos érdekes program várta a látogatókat. Az iskola udvarát a sportpályával összekötő híd ünnepélyes avatásán Polgármester úr mondott ünnepi beszédet, majd sor került az iskola udvarán lévő hajó ünnepélyes átadására is.

Közben a Százszorszép Néptáncsoport, a Tordasi Pillikék, és a felnőtt néptáncsoport előadásaiiban gyönyörködhattunk, a Tűz Lángja Zenekar előadását hallgathattuk.

Köszönet az Önkormányzatnak az ételért és az italért, aminek az elkészítését Vasvári Pál vállalta magára. És külön köszönettel tartozunk Bucsi Istvánnak a babgulyásért, Turda Sándornak a tojásért és szalonnáért, s Vindisch Józsefnek a fagyaltért, illetve mindannyiuk önzetlen és áldozatos munkájáért. Kellemes napot töltöttünk együtt, szerencsére az idő is kegyes volt hozzánk.

Mielőtt folytatnám a programok felsorolását, engedjék meg, hogy megköszönjem a karbantartók munkáját, sok-sok segítségét. Köszönet Pável Vilmosnak és Zémann Attilának az iskolában végzett türelmes, pontos, kitartó munkájukért.

Ugyancsak köszönetet szeretnék mondani azoknak a szülőknek, akik sok-sok segítséget nyújtottak az 1. osztályosok munkakezdéséhez.

Cselikovics János bútorokat készített, Kleman Zsolt dobozokat biztosított a matematika felszerelésekhez. Turu Gábor irodaszereket adományozott. Botta Zsolt ajándékozta az almát a tanévkezdő kis elsősöknek. Kónya Zsolt a székekre műanyag védőt szerelt, hogy kíméljék az új műpadlót. Köszönjük szépen a sok segítséget.

Október 1-én a Zene Világnapja alkalmából az iskola aulájában ünnepi megemlékezést tartottunk.

Október 2-án Kisteleki Zoltán előadóművész a Micimackó című mesejátékkal szórakoztatta az alsó tagozatosokat egy

„Rendhagyó irodalomóra” keretében. A gyúrói tagiskola 1. és 4. osztályosai is részt vettek az előadáson.

Október 6-án az Aradi vértanúkra emlékezve ünnepi megemlékezést tartottunk az iskola aulájában. Ezen a napon a 2. és 3. osztályosok az érdi Művelődési Központban nézték meg a Király kenyere című zenés népi mesejátékot.

Közben minden osztály lázasan készült az október 15-én megrendezésre kerülő Reneszánsz napi eseményekre, amikor Mátyás király trónra lépésének 550. évfordulóját ünnepeltük.

Néhány mondat Mátyás királlyá választásáról. Javában dúlták a törökök az országot, amikor Hunyadi Mátyást 15 éves korában Budán királlyá választották. Igen hideg tél lehetett abban az esztendőben, mert még a széles Duna vizét is vastag jégpáncél borította. A lefagyott folyón került sor a királyválasztásra, s mikor meghallották az emberek, ki lett a magyarok királya, máglyákat raktak, tüzeket gyújtottak, és a harangok zúgásától egymás hangját is alig hallották. Nagy volt hát az öröme a népnek, s Mátyás király hamarosan erős kezű uralkodója lett az országnak. Messze híres volt bölcsessége és éles elméje. A hagyomány szerint járta az országot, mert személyesen akarta látni, hogy s mint élnek az alattvalók.

Ezen a jeles napon az iskolában kezdődtek a programok. Minden évfolyam az ünnep alkalmával valamilyen produkcióval készült (zene, tánc, jelenet, próza) s ezek bemutatásával telt a délelőtt az iskolában. Vendégül láttuk a gyúrói tagiskola tanulóit is. A csoportok ólomkatona-öntés fortélyaiiba is betekínthettek, sőt ki is próbálhatták.

A Reneszánsz Nőegylet tagjai és segítői megvendégelték a tanulókat, szülőket az iskolában.

Este a Művelődési Házban egy ünnepi gálaműsorral és fáklyás felvonulással ért véget a nap eseménye.

Ezt követően október 18-án szombaton nem lesz tanítás. Hamarosan kezdődik az őszi szünet, amely október 27-től október 31-ig tart. A szünet előtti utolsó tanítási nap október 22. (szerda), a szünet utáni első tanítási nap november 3. (hétfő).

Kívánok az őszi szünetben a gyerekeknek, a kedves szülőknek, kollégáimnak, az iskola valamennyi dolgozójának kellemes, szép időt, jó és tartalmas pihenést.

Somfai Sándorné, igazgató-helyettes

Ünnepi beszéd a hajó avatásán

Szeretettel és tisztelettel köszöntök minden kedves vendéget ezen a jeles napon. Külön szeretettel köszöntöm a megjelent iskolásokat, a kedves szülőket, nagyszülőket. Folytatni szeretném az ünnepségsorozatot azzal, hogy az elkészült hajót ünnepélyesen is átadjuk iskolánk tanulóinak. Mindezt köszönetünket szeretnénk kifejezni Erdélyi Gábor úrnak egyrészt a nagylelkű felajánlásért, másrészt, hogy ez a hajó itt elkészülhetett. Egyúttal megköszöném minden szorgos kéz munkáját, s azt az összefogást, ahogy ez a játék elkészült.

Azt hiszem mindannyian egyetértünk abban, hogy legfőbb kincsünk a gyermek. Őérte, egészségéért, boldogságáért mindenre képesek vagyunk. Kudarcait személyes kudarcként éljük át, öröme a mi legnagyobb örömünk, sikereit saját sikereinként éljük meg. A mi gyermekeinknek legfontosabb életkori sajátossága a játék. Teszik ezt önfeledten, szívből. Mi felnőttek sokat tehetünk azért, hogy irányítsuk ezt a játékot, hogy általa gazdagabbá és színesebbé tegyük gyermekeink életét. Ezen keresztül megbizonyosodhatnak az emberi méltóságról, az élet szépségéről.

Elérhetjük, hogy a szorongó gyermek is felfedje értékeit, megismerje a világot, azt a csodás természetet, amely körülveszi, amiben él.

Remélem, hogy ez a játék is eléri célját, önfeledt, nyugodt napokat varázsol gyermekeink mindennapjaiba. Benneteket gyerekek pedig arra szeretnék kérni, hogy óvjátok, féltsetek, hiszen a mai naptól már hivatalosan is a tiétek a hajó. Vigyázzatok rá, magatokra, egymásra.

Ratkó József szavaival szeretnék elköszönni, s legyen ez érvényes mindannyiunkra!

„Mindenhez van jogom, hát játszom.
Főnről gyerekeknek, lentről embernek látzom.”

Most pedig megkérem a hajóavató kislányokat, vágják el a szalagot, ezzel ünnepélyesen a hajót az iskola tanulóinak átadom. Köszönöm a figyelmet.

Somfai Sándorné, igazgató-helyettes

A MŰVÉSZETI ISKOLA HÍREI

Tordasi Művészeti Iskola 2008/09. tanévben várható programjai				
Dátum, időpont	Helyszín	Résztevők	Program, műsor	Felelősök
09. 05. péntek 11 óra	Hagyományok Háza, Bp.	8 pár Pillikék	Bemutató óra „Lánc, körtáncok”	Németh, Szabó
09. 13. szombat du.	Tordasi iskola	Pillikék 2-3.csoport. Citerások 3 fő Parázs zenekar	Hangya Napok, fellépés+táncház	Cselikovics, Németh, Szabó
10. 01. szerda 8 óra	Tordasi iskola	Zenészek, táncosok	Zene Világnapja	Doma, Németh
10. 03. péntek 18 óra	Szt. Morus Alapítvány, Bp.	Pillikék TK. csoport	Szt. Morus Nap	Cselikovics
10. 13. hétfő 14-15.30	Tordasi iskola	Pillikék 2. csoport	TV felvétel, „Fogadóóra” c. műsor	Németh, Szabó
10. 15. szerda, egész nap	Tordas iskola + Műv. Ház	Táncosok, zenészek	Mátyás Nap (reneszánsz)	Fersch, Domak, Németh
10. 19. 10 óra, Ajánlott megnézni a táncosoknak.	Hagyományok Háza, Bp.	Továbbképzős táncosok	Szászsorszép Táncegyüttes minősítő műsorán fellépés	Németh, Szabó
11. 22. szombat	Műv. Ház	mindenki	Bábel Alapítvány bál	mindenki
11. 30. 16 óra	Műv. Ház előtt	Blockflótések, táncosok, Lovas farsang szereplői, Parázs zenekar	Első adventi hét vége	Fersch, Németh, Szabó
12. 06. szombat 15 óra	Tornaterem	Egész műv. iskola	10 éves a Tordasi Pillikék rendezvény	összes pedagógus + szülők
12. 13. szombat 19 óra	Hagyományok Háza, Bp.	Lovas farsang résztvevői, Parázs zenekar	Szászsorszép évzáró műsora	Németh, Cselikovics, Szabó
12. 19. péntek du.	Utolsó tanítási napon karácsonyozás csoportonként, szakonként.			
12. 21.	Vörösmarty tér, Bp.	Zenészek, táncosok	Utolsó Adventi hét vége	Nagy, Domak, Németh, Szabó + szülők

FELHÍVÁS

Ez évben 10 éves a Tordasi Pillikék és 5 éves a Tűz Lángja zenekar. Mindezek megünneplését a következő időpontokra terveztük: 2008. december 6-án, szombaton 15 órától Tordason a tornateremben közös emlékezés, a jelenlegi Pillikék gyermek néptáncscsoport bemutatója, meglepetés színház, táncmulatság. 7-én, vasárnap este Tűz Lángja koncert és táncház a Fonó Budai Zeneházban Budapesten.

Kérjük minden egykori táncosunkat, jelezze részvételi szándékát és egyben kérjük a segítségét – fotógyűjtés, filmek a régi felvételekről, egymás korosztályának értesítése, megkeresése stb.

A művészeti iskola elérhetőségei Németh Ildikó (20/371-8653) vagy Cselikovics Herta (20/553-3523),

email cím: pillikek@gmail.com

Reméljük sokan megtisztelnak bennünket és szeretettel fogadják meglepetéseinket!

XIII. ORSZÁGOS NÉPZENEI TALÁLKOZÓ, BONYHÁD 2008. október 4-5.

Rendezők: Bonyhádi Vörösmarty Mihály Általános Művelődési Központ és a Magyar Rádió Bartók Főszerkesztőség - Népzenei szerkesztősége.

Jelentkezettek hangszeres együttesek, szólisták felnőtt és ifjúsági kategóriákban, kik a Kárpát-medencei nemzetiségek zenéjét játszó amatőr népdalénekesek, zenekarok, hangszeres szólisták, népzenei iskolák növendékei.

Résztevők: 70-80 produkció, köztük a Tordasi Művészeti Iskola PARÁZS ZENEKARA (tagjai: Darabos Eszter népi hegedű, Cseh-Szombathy Orsolya népi brácsa, Somló Tamás népi bőgő, Liber Flóra népi ének, felkészítő tanárok: Vizeli Balázs és Nagy Zsolt)

A verseny zsűri tagjai:

Dr. Halmos Béla, zenész, népzene kutató,

Eredics Gábor, népzeneész, a Vujcsics együttes alapítója,

Fábián Éva, népdalénekes,

Dévai János, a Magyar Rádió népzenei rovatának vezetője,

Olsvai Imre, népzene kutató, a Magyar Tudományos Akadémia tudományos főmunkatársa

Eredmény: A PARÁZS ZENEKAR IFJÚSÁGI KATEGÓRIÁBAN NÍVÓDÍJAT KAPOTT

OKLEVÉL

PARÁZS ZENEKAR

részére,

akinek a

**XIII. ORSZÁGOS
NÉPZENEI TALÁLKOZÓ**

zsűrije

ifjúsági kategóriában

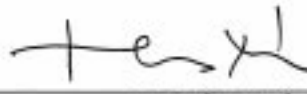
NÍVÓDÍJAT

adományoz.

Bonyhád, 2008. október 5.

Juhász Józsa
művelődési központ igazgató

Dr. Halmos Béla
zsűri elnök

Az Univerrel most nem csak ételeit gazdagíthatja, de az Önnek és családjának fontos iskolát is. Próbálja ki a jótékonyág legízletesebb módját, és segítse pénzhez a szívéhez közel álló iskolát!

Küldje be az Univer címére („Univer - Nyerjen a mi iskolánk!” 6000 Kecskemét, Szolnoki út 35.) 2008. szeptember 1. és 2009. április 10. között: az Univer ketchup, mustár, majonéz (tubusos és flakonos) csomagolásán található SULIPONTOT; az Ön nevét, címét és opcionálisan telefonszámát; az iskola pontos nevét és címét: Sajnovics János Egyesített Általános Iskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény, 2463 Tordas, Köztársaság u. 1.

Egy borítékban több pontot is beküldhet, hiszen a sorsoláson annál nagyobb az iskola nyeresi esélye, minél több SULIPONTOT kap.

Az akció végén ugyanis a SULIPONTOK kisorsolásával dől el, melyik három tanintézet kapja a 3 millió, a 1,5 millió, illetve az 500 000 forintos támogatást felújításra és fejlesztésre. A népszerű iskolákat (összesen 200-nál több beküldött pont) pedig 5 kosárlabdával ajándékozunk meg.

A gyűjtött SULIPONTOKAT leadhatja az iskola titkárságán is!

(Az akció részleteit megismerheti a termékek csomagolásán és a www.univer.hu honlapon)

Óvodai hírek

Évkezdés az óvodában

Elkezdődött a szeptember, tavalyi nagycsoportosaink immár az iskola felé veszik útjukat, mi pedig lelkesen várjuk a sok kis óvodást, a rengeteg új élményt. A gomba csoport 30 fővel, a szibe csoport pedig 23 fővel kezdte a tanévet, ebbe a csoportba várjuk az évközben csatlakozó új ovisainkat.

Még csak októbert írunk, de máris sok eseményről tudunk beszámolni. Szeptember közepén rendezésre kerülő Hangyánapokon, a szombati vásár keretében lehetőségünk nyílt az óvoda javára pénzt gyűjteni lelkes szülők, nagyszülők felajánlásaival (édesség, csalamádé, paradicsomlé), amit ezúton is szeretnénk megköszönni. Bosnyák Lajosné pogácsát, a Bucsi család grillázsnyalokát készített, valamint a babgulyásból befolyt pénzt is nekünk adományozták. Ezen a délutánon több mint 40 ezer forintot sikerült összegyűjteni, amiből már vetünk fejlesztő játékokat.

Október 3-án a jó időnek is köszönhetően megünnepeltük szüreti bálunkat. Délelőtti szüretet is tartottunk, Ilonka néni kertjében szedtünk szőlőt, kukoricát, karalábét, marharépat, tököt, amit az óvodába vittünk. A mulatság előtt lelkes szülők segítségével feldíszítettük az óvoda udvarát, majd kezdődhetett a

vigadalom. A két csoport a kevés felkészülési idő alatt is szép műsort adott, körjátékoztunk, mondókáztunk, majd utána kezdetét vette a táncház, a szülők és gyerekek közös táncával jó hangulat kerekedett. Volt játék, evés-ivás, ami szintén nem valósulhatott volna meg, ha nincs a sok szorgos szülői kéz, valamint külön köszönetet mondunk Simonné Bucsi Brigittának a gyöngyfűzésért, Craveró Teréznek, aki a gyurmázásban segédkezett, valamint a táncházért Boldizsárné Földvári Erzsébetnek.

Az idősek világnapján a nagycsoportosok egy része Farkasné Erika vezetésével vidám műsorral köszöntötte a néniket és bácsikat a Művelődési Házban. Öröm volt látni a sok csillogó szemet, örömteli arcokat, kicsorduló könnyeket...

Milichovszkiné Szalai Ilona

Nyári tábor

Júliusban a Reneszánsz Nőegylet tábort szervezett 8-14 éves gyerekek részére. Mindennap más és más programok voltak, amit mindannyian élveztünk. (pl. festés, batikolás, varrás, szövés). Bejártuk a Sajnovics Kastélyt, ami nagyon érdekes és szép volt. Vida Antal segítségével megismerkedtünk a Szent László-patak állatvilágával.

Hamar eltelt az egy hét, igaz a vége felé már fáradtak voltunk. Reméljük jövőre is lesz tábor! Köszönjük a Nőegyletnek!

Kónya Kitti és Vlad Viola

Békítő kifli

SUSAN LOOMIS: HÁZ A TATIN UTCÁN
című regényében találtam ezt az igazán finom kifli receptet.

hozzávalók: 2,5 dl tej, 12 dkg puha vaj, 1 cs szárított élesztő (én friss élesztőt szeretek használni), 10 dkg kristálycukor, 62,5 dkg liszt, 2 nagy tojás, 1 kávéskanál tengeri só

A langyosra melegített tejben felolvasztom a vajat, hozzászórom a szárított élesztőt (friss élesztő esetében, kevés tejben cukorral, liszttel elkeverve felfuttatom), belekeverem a tojásokat, só és 6 ek. liszttel simára keverem. Majd apránként a többi lisztet is beledolgozom. Ha túl lágnak éreznék, természetesen kerülhet hozzá még liszt. Meleg helyen duplájára kelesztetem. Ha van a sütőnkön melegentartó funkció, kiválóan alkalmas a kelesztésre. Ha megkelt, lágyan újra gyúrom és két cipót formálok belőle, amit kerek lepényszerűre sodrok. Mintha tortát szelnék felvágom a tésztát és az így létrejött háromszögeket (2 x 16 db) feltekerem. Előfordul, hogy felvert tojással lekenem, így fényesebb lesz. Újra kelesztés után 175 °C-on pirosra sütöm, majd rácson hagyom kihűlni. No ez már nem mindig sikerül, legalább a fele elfogy míg teljesen kihűl. Ez akkor érdekes, ha lekvárral is megtöltöm, a forró lekvár tud meglepetéssel szolgálni. Az első „üres” kifli megsütése óta már próbáltam diós krémmel, csokoládéval, túróval és lekvárral is tölteni. Egyik sem okozott csalódást.

Sok sikert és jó étvágyat!

Kunsági Gabi

A MŰVELŐDÉSI HÁZ HÍREI

A Hangya Napok alkalmából rendezett terménybemutató ismét látványos volt. Köszönöm mindenkinek, aki elhozta kis-kertje legszebb terményeit. Köszönöm Derecskei Jánosnak, hogy megnyitotta a kiállítást, valamint sokat segített a rendezésben is.

Köszönöm Szabó Zoltán úrnak, a Hangya Szövetkezet ügyvezető elnökének az ünnepi megemlékezést és azt az ígéretet, hogy a legközelebbi Hangya Szövetkezeti Konferenciát Tordason rendezik.

Az első „Tordasi Pogácsa Fesztivál”-on 28 fajta pogácsát kóstolhattunk. Minden nevet nem tudok felsorolni, nehogy bárki is kimaradjon, de vegyék ezt úgy, mint személyes köszönetnyilvánítást. A szép okleveleket „a Toman grafika” készítette és ajánlotta fel.

Én személyesen két telefont is kaptam, hogy adjam meg a parasztpogácsa receptjét, mert hiába próbálja, nem tud olyat sütni mint a nagymamája.

Szeptember 27-én rendezték meg az ifjúsági klub tagjai a hagyományos szüreti felvonulást és bált. A táncot Mihovics Mártika tanította be. A sok-sok próba eredményét láthatta, aki kijött és megnézte őket. A „kisebbség” és az ifjúság köszöni az adományokat. Köszönjük még a Hóka lovardának a lovasokat, Varga Ferencnek a hintót és a lovakat, Halenár Krisztinának és Halenár Jenőnek a vállalt szerepet, Vasváriéknak a vendéglátást és nem utolsó sorban azoknak, akik árammal látták el a menetet.

A bálban sok vendég volt, sokat dolgoztunk, hogy zökkenőmentes legyen minden. Köszönjük Bradák Marika néninek és Müller Jutka néninek, hogy idén is elvállalták a jegyszedést.

Mindezek mellett két pályázat megírásával is foglalkoztam. Október 4-én az Idősek Világnapja alkalmából, mint minden évben a falu 70 évnél idősebb lakosait köszöntöttük és láttuk vendégül az önkormányzat, az asszonykórus és az „Értékmegőrzők” jóvoltából.

A múlt számban meghirdetett kiállítás után már az Adventi vásárnapokra készülünk. Már most szeretném jelezni, hogy készüljön az is, aki szeretne részt venni a karácsonyi vásáron.

Továbbra is várok mindenkit állandó programjainkra.

Bediné Németh Márta

WEBRE FEL!

INTERNETES TARTALOM AJÁNLO

Hírek, programok, kerti munkák, teák és kütyük
10 link októberre

Itt van az ősz, itt van újra. Menekülhetünk be a lakásba, és bújhatjuk a világhálót. Néhány ötlet októberre, hogy merre induljunk.

1. www.mrnoproblem.hu - Van egy srác, MrNoproblem, aki a site-jára beküldött kívánságokat teljesít. Lehet küldeni, szavazni, nyerni. Irány Dubai!

2. www.albavolanhockey.hu - Nyitva már a fehérvári Alba Jégcsarnok, hétvégenként közönségkori, és meccsek. A csarnok beosztása letölthető innen.

3. Panelfiókák - igazai online csemege lesz, rövidesen indul egy Panelfiókák nevű sorozat az [origo]-n, napi 5 perces video epizódok interneten a Barátok közt stábjától. Ez még „bennfentes” információ, a következő számban jönnek majd részletek.

4. chiliesvanilia.blogspot.com - Most, hogy kevesebbet vagyunk az udvaron és több időt töltünk a konyhában (is), jól jöhet egy igazi gastro blog, az egyik kedvencem.

5. zoom.hu - megújult az index és [origo] babérjaira törő hírportál, nem csak olvashatjuk, de video elemek révén nézhetjük és hallgathatjuk is a napi híreket. Nagyon jó a NAGYKÉP rovat, zseniális óriásfotókkal.

6. www.reneszanszev.hu - Sok jó program összegyűjtve egy helyen a Mai Manó Ház-tól a visegrádi Mátyás király rezidenciáig.

7. www.pazarcuccok.hu – Kütyümádóknak. Érintőképernyős házimozsi, gőzmosógép, GPS-es óra és egyéb csodák.

8. kertinaplo.blogspot.com - Most van a füvek fő szezonja. Tippek és trükkök füvesítéshez, virágok, bokrok, gyönyörű fotók gyönyörű kertekről.

9. www.bar2.veida.hu - Bár2.0 nem csak a Viasaton, a Videa videómegosztón is. Akár élőben.

10. teazo.freeblog.hu - Szintén blog, szintén a közelgő hideg miatt, minden amit tudni kell a teákról és teázásról.

Jó böngészést!
Szabó Erik

Expedíció a Pamír hegység 7 134 m magas Lenin csúcsára

2008. július 27-én 5 fős hegymászó expedíció indult Kirgizisztánba, hogy a Pamír hegység egyik legmagasabb pontját, a 7 134 m magas Lenin csúcsot meghódítsa. Az expedíció tagjai: Nagy Norbert - Pázmánd, Wetzter Antal - Sopron, Gál László - Ajka, Petrás József - Székesfehérvár, Gaál Tamás - Tordas.

A túra kiindulópontja Kirgizisztán második legnagyobb városa, Osh, ahová moszkvai átszállással, hatórás repülőút után jutottunk el. Az első napok az országban való tartózkodáshoz szükséges engedélyek és a magasabb táborokba tervezett élelem beszerzésével teltek. A 7 134 m magas hegy megmászását a megfelelő akklimatizáció érdekében négy tábor kiépítésével terveztük. Az akklimatizáció lényege, hogy az ember fokozatosan megy fel és épít ki egyre magasabban lévő táborokat a hegyen, majd alacsonyabb szinten kipiheni magát és újra felmegy, így szoktatva magát az oxigénhiányos állapothoz. Egy helyi expedíció-szervező irodát bízunk meg a hegyhez való eljutás, illetve a szállás és étkezés megszervezésével az alapsátor és élelem felvétele volt a cél.

Az alaptáborba való eljutás jó egynapos autótúra volt, ami után elfoglaltuk sátrainkat és élveztük a helyi gasztronómiai kínálatot, ami nemsokára meg is hozta hatását...

A következő napokban rövidebb, magassághoz szoktató túrákat tettünk a környéken, majd a csapat egy része felvonult az egyes táborba, amelyet 4 450 m magasan helyeztek el.

Sajnos a helyi ételek és a higiénias körülmények miatt a csapat tagjai sorra kaptak gyomorfertőzést, és az így szerzett gyomorbántalmak az egész mászás során végigkísértek minket, lerövidítve az akklimatizációs időszakot, csökkentve a

szervezet alkalmazkodóképességét a nagy magassághoz, és mindemellett még erős kiszáradást is okozva. Az első hét napban nyolc hegymászó halt meg a hegyen, különböző akklimatizációs problémák és balesetek következtében, mely pszichésen is megviselte a fizikailag amúgy is már legyöngült csapatot. Ennek ellenére megkezdődött a felsőbb táborok kiépítése, 2-es táboré 5 300 m, majd 3-as táboré 6 100 m magasan. A csapat tagjai különböző magasságokat értek el, majd a gyomorbántalmakból leghamarabb kigyógyuló társunk, Gál László augusztus 13-án gyönyörű tiszta időben, nagy küzdelmek árán elérte a hegy 7 134 m magas csúcsát. A csapattagok hegyről történő levonulása különböző ütemben történt. Túrátunk a hegy 4 700 m magas régióiban, majd hárman visszatértünk kiindulópontunkba, Osh városába. Idegenvezetőt fogadtunk és egy egynapos program keretében megnéztük Közép-kelet Ázsia legnagyobb piacát, amely egykor a kínai selyemút része volt. Több napot szántunk a helyi kirgiz és üzbég szokások megismerésére, meglátogattuk egy Arslanbob nevezetű helyet, ahol gyönyörű 23 és 80 m magas vízesések és az ország - szerintünk egyetlen - erdője volt látható. A helyi tűzoltóság meglátogatása szakmai szempontokból kihagyhatatlan program volt számomra.

A csapat tagjai Osh városában találkoztak újra, ahol városnézés és rövid ünneplés után, augusztus 19-én, egy kalandos repülőutat követően érkeztünk haza Budapestre.

Az expedíció során rengeteg tapasztalatra tettünk szert a nagy magasságban történő hegymászásról. Megismertünk különböző, kirgiz és üzbég kultúrákat, szokásokat, és ízelítőt kaptunk Közép-kelet Ázsia európai szemmel „nagyon” eltérő világából.

Gaál Tamás

A reformáció ünnepe

1517. október 31-én Luther Márton a wittenbergi vártemplom kapujára kitűzte 95 tételét, s ezzel útjára indult az a folyamat, amit reformációnak hívunk. A köztudatban a reformáció új egyházak - a protestáns egyházak - születését jelenti.

Kevésbé ismert tény viszont, hogy Luther Márton és követői nem újat akartak létrehozni, hanem az eredetihez visszatérni. Céljuk az volt, hogy megtisztítsák az egyházat mindattól, ami nem Krisztus követését jelenti. Az események láncolata, az egyház akkori vezetőinek kemény ellenállása azonban új felekezetek létrejöttét eredményezte. Ugyanakkor újra középpontba került Isten írott ígéje, és maga a megváltó: Jézus Krisztus.

A Reformáció üzenete ma is aktuális: hitünk egyetlen mértéke a Szentírás, Isten írott ígéje. Jézus Krisztus az egyedüli megváltónk. Örök életünk Isten kegyelméből van, a hit által.

Reformációra ma is szükség van, és holnap is szükség lesz, mert nem csupán történelmi esemény, hanem időről-időre várt megújulás, visszatérés, hiszen „más alapot senki sem vethet a meglévő kivül, amely a Jézus Krisztus.”

Istennek ezt az újjáteremtő, újat kezdő szeretetét ünnepeljük közösen protestánsok a gyúrói református templomban október 26-án, vasárnap, 15.00-kor.

Süller Zsolt

A BIBLIA éve - 2008

Kis falunkban volt egy esemény a Biblia évével kapcsolatban. 2008. október 11-én délután a Művelődési Ház adott otthont egy Bibliakiállításnak, amelyen nagyon sokféle képes és színes, újabb és régi kiadású Bibliák, kommentárok lettek kiállítva. Családi Bibliákban 100-200 évre visszamenőleg feljegyzett szülők, nagyszülők, déd- és ükapák, anyák neveivel. A kiállítás az evangélikus és katolikus gyülekezet szervezésében, a hívek összefogásával valósult meg. A Bibliák mellett Polner Tamásnak a spanyolországi El Camino zarándokútról készült fotóit tekinthettük meg. A kiállítást Süller Zsolt evangélikus lelképásztor nyitotta meg, köszöntve a jelenlevőket. Teszár Tibor úr előadásában szólt a keresztyén hit alapjairól, amely közös a protestáns és a katolikus felekezetekben is. Olyan részleteket idézett a Szentírás elbeszéléseiből, amelyek jórésze a kultúra része lett, közmondások, szólások keletkeztek belőlük. Bátorított a Bibliával való ismerkedésre, az elbeszélések, költemények, tanítások minél alaposabb megértésére, befogadására.

Az alkalom érdekes színfoltja volt a Mesterházy Balázs lelkész által vetített „Egy kis India” című film, amely a dél-indiai Kodaikanal városkában feleségével együtt végzett missziómunkáról készült. Egy keresztyén felekezetközi magániskolában kaptak lehetőséget, hogy mint angoltanár-segédlelkész illetve fejlesztőpedagógus részt vegyenek a bentlakásos iskola 6-18 éves diákjainak tanításában, nevelésében, a hit megélésében, példamutatásban. Láthattuk az élénk indiai gyerekek mindennapjait, a iskolai foglalkozásokat, közösségi tapasztalatszerző látogatásokat, színes istentiszteleti alkalmakat. Vetítés után az érdeklődők kérdéseire válaszolt a lelkész úr, majd rövid áhítatban idézte az Úr Jézus mondását: „Én vagyok az ajtó: ha valaki rajtam át megy be, megtartatik.”

Az evangélikus fiatalok szép énekekkel utaltak a Biblia szerzőjére, aki közöttünk is volt ezen az alkalmon.

Ezután szeretetvendégség következett, és a számos érdeklődő kötetlen beszélgetésével, a gyönyörű fotók megtekintésével folytatódott, fejeződött be a kiállítás első napja.

Köszönjük a szervezőknek a kiállítást és nem utolsósorban a finom szendvicseket, sütitket a lelkes segítőknek.

Bodó Attila

Tordas hét évtizedes fejlődésének története

Hogy jövőt építhessünk, ismernünk kell az elmúlt idők fejlődésének történetét. A hét évtized során Tordas lakossága, mintegy felében-háromnegyedében új lakosokkal cserélődött.

Eszmélesem idején Tordas lakóinak a száma - a hozzátartozó két majossal együtt - 1000 fő körüli volt. Azóta ez a szám jelentősen megnövekedett.

Az 1930-as évek fontosabb jellemzőit az alábbiakban szeretném ismertetni azokkal a Tordasi lakosokkal, akik az 1980-as évektől élnek Tordason. A falu gerincét egy hosszú fő utca, kettő kis utca a domboldal alatt, valamint a Szent László-patak jobb oldalán épült újfalú és a Dréher uradalom két majorja, Erdőmajor és Kálózd puszta alkotta. A hosszú fő utcát esős időben a sár jellemezte. A járdákat helyben nyert murvával igyekeztek járhatóvá tenni. A Martonvásárt Gyúróval összekötő úgynevezett makadám út elkészülte a fogatok közlekedését megkönnyítette, mivel a sáros kátyúk megszűntek. Karbantartását két állandó foglalkoztatású utász végezte. Az akkori lakóházak alacsony sárfalú, nádtetes, kis ablakos lakóházak voltak. Tordas utcáinak, közteseinek tisztántartásáról az itt élő lakosok gondoskodtak, az utcákat, udvarokat rendszeresen söpörték.

Az itt lakók kulturális, oktatási igényét a helyi tanítók látták el. A gyermekek oktatása - mivel az iskolák működtetését az egyházak látták el - a két tantermű evangélikus és az egy tantermű katolikus iskolában folyt. Mi akkor még délelőtt és délután jártunk az iskolába. Ebédre minden gyermek hazament. A hazamenetkor sorban kettesével haladva kellett menni az utcán, és a felnőttekkel történt találkozáskor hangosan köszönni kellett. A rendet minden csoportban egy-egy kijelölt diák tartotta fenn. A rendetlenkedőt jelentenie kellett a tanító úrnak. Ekkor az első osztályosok még palatáblát használtak. Fűzetbe tintával később, harmadik, negyedik osztályban írtunk.

A tanítók a gyermekeknek és a felnőtteknek színdarabokat tanítottak be, azokat a falu lakóinak bemutatták. Dalárdát szerveztek, rendszeres ének és daloktatás folyt a tanító, kántortanító vezetésével.

A község tűzvédelmét a helyi önkéntes tűzoltótestület látta el. A részükre épült tűzoltószertárban kézi hajtású tűzoltófecskeendő és egy vizet szállító lajt állt rendelkezésre. Vontatásukat tűz esetén a kijelölt lovasfogatok látták el.

Az itt élők egészségére a Martonvásáron lakó körzeti orvos ügyelt. Heti rendszeres napokon a falu fogatosai lovaskocsival hozták-vitték a doktorukat. Szükség esetén a betegek hozzátartozói szállították őt.

Az itt élő evangélikus gyülekezet lelki gondozását a parókián lakó Podhradszki János tiszteletendő úr végezte. A római katolikusok lelki gondozását a váli plébániáról látták el.

A falu postaszolgálatát az evangélikus kántortanító szolgálati lakásának szobájában, a felesége végezte. Telefon a postán, a község házában és a lelkészparókián működött.

A falu közügyeit a községi jegyző és aljegyző intézte. A falu a választott bíró és az előljárók képviselték, őket a falu választotta meghatározott időre.

A rend védelmét a váli csendőrszár járórei rendszeres járőrözéssel látták el. Részükre a tűzoltószertár melletti szobában pihenési lehetőséget biztosítottak. Őket éjszaka két állandó éjlelőr segítette a rend, csend védelemben.

Varga Sándor

Az influenza elleni védőoltásokról

A téli hónapokban az egyik legsúlyosabb fertőző légúti megbetegedést az influenza vírus okozza. A vírusok köhögéssel, tüsszentéssel és beszéd közben kerülnek a levegőbe, ezáltal könnyen adható és kapható.

A megbetegedés hirtelen kezdődik, magas lázzal, erős fejfájással, izomfájdalommal és gyengeséggel.

A járványt megelőzően megszorodnak az influenzaszerű betegek száma. Többféle kórokozó okozhat influenzaszerű megbetegedést (lázat, torokfájást, rossz közérzetet), influenzát azonban csak az influenza vírus.

Hogyan védekezhetünk az influenza ellen?

Az influenza ellen a védőoltás a leghatékonyabb védekezés, amely mindenkinek ajánlott, de különösen fontos, hogy védőoltásban részesüljenek azok, akiknek alapbetegségük, bizonyos gyógykezelésük, vagy életkoruk miatt az influenzafertőzés súlyos lefolyású, vagy életveszélyes lehet.

Kik kaphatnak térítésmentes védőoltást?

Életkoruktól függetlenül azok, akik idült szív, keringési, légzőszervi, vese, anyagcsere betegségben szenvednek, rosszindulatú daganatos vagy gyógyszeres kezelés révén csökkent immunitással rendelkező személyek, tartós szalicilát-kezelésben részesülő gyermekek és serdülők, szociális otthonokban, öregek otthonában, egészségügyi intézményekben huzamosabb ideig ápolt bármely életkorú személyek, 60 éven felüliek, egészségi állapotuktól függetlenül. A fertőzés átvitele révén az egészségügyi dolgozók, és a szociális intézmények dolgozói, baromfi feldolgozóknak, baromfi telepen dolgozók.

Azok, akik a térítésmentesen oltathatók körébe tartoznak, a védőoltást kérhetik házi orvosuktól már e hét közepétől folyamatosan. Azok, akik nem tartoznak a magas kockázati csoportba, de szeretnének influenza ellen védőoltást kapni, a háziorvosukkal írathatják fel a vakcinát, és térítés ellenében a gyógyszertárban juthatnak hozzá.

Az influenza vírus és a baktérium okozta tüdőgyulladás csaknem azonos kockázati csoportba tartozó személyeket veszélyeztet, valamint az influenza társuló betegségeként igen gyakori, ezért javasoljuk az influenza elleni védőoltásra jelentkező felnőtteknek és a 60 éven felülieknek a pneumococcus baktérium okozta tüdőgyulladás elleni védőoltást is. Ehhez társadalombiztosítási támogatással rendelkező, vényre felírható oltóanyagok állnak rendelkezésre a gyógyszertárban.

2008. október 6.

ÁNTSZ

Dunaujvárosi, Adonyi, Ercsi, Sárbogárdi Kistérségi Intézete,
Sárbogárdi Kirendeltsége

A fejtetvességről

A fejtetű 3-4 mm nagyságú rovar, amely általában szürke színű, de ez változhat a haj színének megfelelően. Petéi ovális alakúak (ezt hívjuk serkének), melyek erős cement anyaggal a hajszál tövéhez rögzítettek. Olykor a serkét a korpával szokták összetéveszteni - ám a serke a hajszálról nehezen húzható le, két köröm között összenyomva pattanó hangot ad, színe pedig gyöngyházzsínű.

A hajszál növekedésével a serkék a hajas fejbőrtől eltávolodnak, így a hajszál tövétől távolabb is felfedezhetők. A fejtetű a petéket elsősorban a két fül mögötti területre és a tarkótájéék környékére rakja le, ezért fertőzöttség esetén leggyakrabban ezeken a helyeken lelhetőek fel.

A fejbőr viszketése olykor felhívja a figyelmet a fejtetvességre, de ez sem minden esetben tapasztalható, ezért mindenképpen fontos gyerekeknél a haj rendszeres átvizsgálása, hogy nincs-e benne élő tetű, vagy serke. Lényeges megjegyezni, hogy ha valakinél a családban fejtetűt fedeztek fel, ajánlatos a többi családtag haját is átnézni (esetleg kezelni), hogy ne terjedjen tovább a fertőzés.

Sokszor nem értik a szülők, hogy miért lett gyermekük fejtetves, hiszen odafigyelnek a tisztaságra és a haj ápolására. Azonban a tetvesség nem csak olyan családokban jelentkezik, akik elhanyagolt körülmények között élnek, és nem figyelnek oda a higiéniára. Fejtetűvel bárki megfertőződhet, a fejtetű nem válogat! Leggyakrabban úgy terjed, hogy a gyerekek játszás közben összedugják a fejüket, vagy közel hajolnak egymáshoz. Közös használati tárggyal, így például fésű, kendő, sapka révén is terjedhet. Mivel a fejtetvek igen gyorsan szaporodnak (a peték 7-8 nap alatt kikelnek) és közvetlen érintkezés révén vihetők át egyik személyről a másikra, a fertőzési lánc könnyen kialakulhat.

Ha az iskolában tetvességet észlelünk, annak tényéről, valamint a kezelés szükségességéről és módjáról értesítjük a szülőket. Érthető módon mindenkit váratlanul ér, hogy pont az ő gyerekénél fordul elő tetvesség, nem kell szégyenkezni. A gyógyszertárban kapható tetűirtó szerrel való mielőbbi hajkezelés révén megoldható a probléma, azonban nem szabad megfélekedni a serkéről sem. A serke a hajszálról sűrű fogú fésűvel (esetleg ecetes vízbe

mártott fésűvel), vagy egyenkénti lehúzással távolítható el, illetve kevés serke esetén alkalmilag a hajszál levágásával. A serkék eltávolításának megkönnyítésére létezik egy természetes növényi kivonatot tartalmazó hajon száradó szer, mely nemcsak gyógyszertárakban, hanem gyógynövényboltokban is kapható. Tetvesség esetén célszerű a gyermek sapkájának, ágyneműjének kimosása, az általa használt fésű, hajkefe néhány perces forró vízbe mártása, mellyel a fejtetvek elpusztíthatók.

A tetűirtó szer nemcsak kezelésre, hanem megelőzésre is alkalmazható, erre abban az esetben lehet szükség, ha a fejtetűvel való újrafertőződés esélye fennáll egy közösségben.

A tetvesség megszüntetése közösségi szinten nem könnyű feladat, minden próbálkozás ellenére is többször előfordul egy-egy osztályban. Nem elegendő a pedagógus, és az iskola-egészségügyi szolgálat odafigyelése és szűrővizsgálata, a szülői gondoskodás e mellé elengedhetetlen! E rövid tájékoztatóval szeretném felhívni a figyelmet a tetvességgel kapcsolatos legfontosabb tudnivalókra, a kezelés fontosságára, s mindenképp arra, hogy a tetvesség elleni védekezés érdekében a gyermek hajának rendszeres ellenőrzésére is számjunk időt. A fejtetveséget nem szégyellni kell, hanem mielőbb kezelni, hiszen csakis így tudjuk elejét venni a széles körben való elterjedésének.

Téglás Vera Luca védőnő

Hazai területfejlesztési támogatások társadalmassítása

Soponyai László vagyok, 2008. szeptember 18. óta a Közép-dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség alatt működő Kistérségi Koordinációs Hálózat Ercsi kistérségi koordinátora. Feladatom a kistérséget és a kistérségi résztvevőket érintő fejlesztési források felkutatása, pályázati tanácsadás, valamint a projektek támogatása és figyelemmel kísérése. A szolgáltatások térítésmentesek.

Minden csütörtökön 8-12 óráig ügyfél-szolgálati napot tartok - közösen a Vidékfejlesztési Tanácsadói Hálózat munkatársával - a Szent László Völgye Kistérségi Szolgáltató Iroda épületében található ÜMPOINT irodában.

Forduljanak hozzám bizalommal!

Elérhetőségeim:
2462 Martonvásár,
Fehérvári út 10.
Tel.: 30/668-8041
E-mail:
laszlo.soponyai@umpont.hu

A címben említett fórum célja a 2009-2010. évi hazai területfejlesztési források programszerű felhasználását szabályozó akcióterv széleskörű társadalmi egyeztetése volt. Apropója, hogy a hazai területfejlesztési támogatáspolitikai stratégiájának megújítása érdekében megalkotott Közép-Dunántúli Regionális Területfejlesztési Operatív Programot (KD RTOP) és annak 2009-2010. évekre szóló Akciótervének egyeztetési változatát bemutathassuk a kistérségi szereplőknek, valamint véleményüket meghallgassuk. A Közép-dunántúli Régió mellett a további 6 régió által kidolgozott RTOP-k is a jelenlegi Terület- és Regionális Fejlesztési Céllelőirányzat (TRFC) és a decentralizált helyi önkormányzati fejlesztési támogatások (TEKI, LEKI, CEDE, TEUT) program alapú felhasználását célozzák meg az Új Magyarország Fejlesztési Terv (UMFT) akcióterveire hasonló kétéves bontásban. A dokumentum elérhető az interneten, a www.kdrfu.hu oldalon a nyitóoldalon. A fórum 2008. október 2-án (csütörtök) 14 órakor került megrendezésre Martonvásár Város Polgármesteri Hivatalának Geróts-termében. A meghívókat az ismert címekre e-mailben kiküldtem, valamint a települési önkormányzatok hirdetőfelületén plakát formájában elhelyeztem.

Az előadás során a programdokumentum egyes területi és tematikus prioritásainak bemutatása után lehetőséget biztosítottunk a felmerült problémák, kérdések jelzésére és összegzésére. A fórumon 12 résztvevő jelent meg, közöttük a köz-, a civil és a magánszféra is képviseltette magát. A felmerült kérdések közül több a kedvezményezettek körének, illetve a kiírt források és azok intenzitásának pontosítására irányult. Lévéen a dokumentum egyeztetési, munkaverzió, ezekre a kérdésekre nem tudunk jelenleg pontos válasszal szolgálni. További kérdéses elem volt a II.2.3 tevékenységcsoport, a „Települési úthálózat kisléptékű elemei minőségének kapacitást nem növelő javítása”, amely a korábbi TEUT kiírások folytatása.

Összességében a társadalmi egyeztetést eredményesnek ítélem a beérkezett kérdések színvonala és száma, valamint a résztvevők aktivitása okán. A közeljövőben további társadalmi egyeztetések várhatóak, melyeken a minél nagyobb részvételi számban bízva várom a vállalkozói, valamint a civil szféra résztvevőit is.

Soponyai László

Tizenkét egyszerű házi módszer a Föld megmentésére

A földi klíma megváltozása a legtöbb ember számára elég távoli és általa megváltoztathatatlan okokra visszavezethető folyamat. A legtöbben úgy gondolják, hogy az oly sokat hangsúlyozott környezettudatos magatartás elterjedésével sem lehetne megakadályozni a hibás politikai döntések, a profitéhség és a feltörekvő országok pusztítóan növekvő fogyasztásának következményeit. Mégis vannak lehetőségek, amelyek kihasználása rajtunk, egyéneken múlik.

Az a kérdés, hajlandók vagyunk-e tenni valamit a saját környezetünkben a globális környezetért. Például azzal, hogy a fogyasztási szokásainkat ésszerűsítjük. Ezek a változások még annyi kellemetlenséggel sem járnak, mint egy fogyókúra, mégis egészségesebb életformát és környezetet eredményeznek. Sőt, talán a gazdaságnak is használnak valamelyest. Íme néhány tanács, hogy mit lehet tenni.

1. Ültess fákat vagy másfajta növényeket! A növények köztudottan szén-dioxidot kötnek meg, és oxigént bocsátanak ki. A növénytakaró bármilyen kicsi megnövelésének így közvetlen haszna van. Ráadásul a konyhakerti növények és a gyümölcsfák termését el is lehet fogyasztani, azaz ezeket nem kell szállítani, raktározni, iparilag feldolgozni. A fák árnyékukkal, szélfogó képességükkel hozzájárulnak a házak klimatizálásához. A növények pedig általában segítenek a talaj megkötésében és az erózió megakadályozásában, illetve a vízháztartás egyensúlyának fenntartásában.

2. Vásárolj az őstermelőktől, vegyél biotermékeket! Ezzel kiiktathatod a kereskedelmi láncokat, s az előzőekben leírtak szerint csökkentheted a kereskedelemmel együtt járó energiafogyasztást, ráadásul többnyire jobb minőségű termékekhez juthatsz. A biotermékeknél pedig megtakarítod a műtrágyázás, a növényvédő szerek és a nagyüzemi művelési technikák energiaköltségét, s csökkentheted a környezet vegyszerekkel való szennyezését.

3. Ne használj légkondicionálást! Bár a meleg nyári napokon jól jön a hűs lakás, inkább szereld fel árnyékolókat, spalettákat, rolókat, relaxákat. Régen is ezekkel vészték át a kánikulát. Ráadásul nyáron a városok felmelegedéséhez jelentős mértékben hozzájárul a légkondicionálás, hiszen a hőt a házból a szabad területekre szivattyúzzák, növelve a forróságot, ami viszont indokul szolgál a légkondicionálására.

4. Ergiatakarékos elektromos eszközöket használj! Ma már az elektromos eszközökön kötelező feltüntetni, hogy milyen energiafogyasztási osztályba tartoznak. Amelyik energiatakarékos, ha drágább is kicsit, behozza az árát az alacsonyabb fogyasztáson. Ez nemcsak a hűtőszekrényekre, mosógépekre, porszívókra stb. vonatkozik, hanem a villanygépekre is. Ausztráliában

például már teljesen felhagytak a hagyományos villanykörték használatával, s csak új energiaszabványokat teljesítő világítótestközöket forgalmaznak. Az EU is erre tart, de bárki saját akaratából is bevezetheti ezt az intézkedést. Ha már pénz fordítottál a gépekre, használd őket ésszerűen! Például csak akkor moss vagy mosogass, ha meg tudod tölteni a gépeket, és ha lehet, futass fél- vagy alacsonyabb hőfokú programot.

5. Tedd a lakhelyedet energiatakarékosá! Először is szigeteld a házat, cseréld ki az ócska nyílászárókat, ha teheted, alkalmazz zöldtetőt, napelemeket, geotermikus hőszivattyút. Mivel a fűtésszámla így igen jelentősen csökkenthető, ezzel megnöveled az ingatlanod értékét, amit pár éven belül kötelezően bevezetendő zöldkártyával hatóság fog igazolni. Talán nem gondolnád, de pusztán a lakásod megfelelő hőszigetelésével évente akár egy tonna szén-dioxid kibocsátását akadályozhatod meg.

6. Figyelj a fűtésre! A lakást ne fűtsd, ha nem vagy otthon. Továbbá a belső hőmérséklet jelentős mértékben megszokás kérdése, így ha egy-két fokkal csökkented (például 24-ről 22 Celsius fokra) azzal nem rontod a komfortérzetet.

7. Igyekezz hozzájárulni a hulladék újrafelhasználáshoz! A hulladék valamikor hasznos terméknek készült, s energiát fordítottak az előállítására. Ha sikerül visszaforgatni, azzal jelentős mennyiségű energiát lehet megtakarítani és környezet-szennyezést lehet elkerülni. Ezért gyűjtsd össze a papírt, fémeket, üveget, műanyagot és vidd el a szelektív hulladékgyűjtő pontokra!

8. Minimalizáld a hulladéktermelésedet! Inkább nagyobb csomagokat vásárolj, hogy a csomagolóanyag fajlagosan kevesebb legyen! Használj utántöltött csomagokat a kávétól a mosogatószerig! Amilyen csomagolóanyagnak csak lehet, gondoskodj a visszaváltásáról. Használd a saját tartós bevásárlótáskáidat, és ne fogadj el műanyag zacskókat az áruházaktól!

9. Tömegközlekedéssel utazz, és keveset autózz! A személyautó a szabad helyváltoztatás, így a szabadság fontos eszköze. Jó, ha van, de ne élj vissza vele. Például a mesésen fizetett londoni bankárok többsége is tömegközlekedéssel jár dolgozni, pedig biztosan van kocsijuk. Ha nem szereted a buszt, metrót vagy villamost, jó időben biciklizzél, ami jót tesz az egészségednek és a környezetnek is. Ha messzire kell utaznod, azt lehetőleg másokkal együtt tedd meg. Jobb egy autóban négyen együtt, mint négyben külön-külön, magányosan.

10. Ne hanyagold el a kocsidat! A rendszeres karbantartás kisebb üzemanyag-fogyasztáshoz, jobb menetteljesítményekhez, biztonságosabb működéshez és kisebb zajterheléshez vezet. A jól karbantartott autó sokkal kevesebb szén-dioxidot bocsát ki, mint az elhanyagolt. Egy jó megjelenésű kocsi az önbecsülésedhez is hozzájárul.

11. Jól válassz autót, és jól is használj! Az autógyártók mindent megtesznek, az pedig környezetszennyezéssel jár. Majd a felesleges termék szemétkébe dobása újabb környezeti problémákat okoz. Lépj ki ebből az ördögi körből, és fogyassz ésszerűen!

12. Hallasd a hangod! A környezetszennyezés, különösen a globális felmelegedés mára az egyik legfontosabb vitatémává vált az emberiségnek. Hallasd a hangod, s igyekezz nyomást gyakorolni, hogy a kormányok – a mi esetünkben persze elsősorban a magyar kormány – a gazdasági, hatalmi és másfajta rövidtávú érdekeiket tegyék félre, s vegyék be legfontosabb teendőik közé a Föld állapotának stabilizálását. Ezért tegyenek meg mindent saját hatáskörükben és a nemzetközi fórumokon. Te magad pedig a környezetemben igyekezzél rávenni embereket, hogy minimális önkorlátozással járuljanak hozzá az élhető világ fenntartásához.

Bodó Attila (forrás: HVG)

Vidékfejlesztési pályázatok I. Integrált Közösség Szolgáltató Tér (IKSZT) A Művelődési Ház felújítása

Ennek a pályázatnak a célja a vidéki lakosság megtartása érdekében a helyben elérhető alapszolgáltatások körének bővítése, minőségének és hozzáférhetőségének javítása többfunkciós szolgáltató központok létrehozásával. Ilyen integrált közösségi terek régóta működnek Magyarországon - hasonló szerepet töltött be a Hangya Szövetkezet székháza Tordason, és később a Művelődési Ház. A helyi közösségek megerősítését szolgáló kormányprogram lehetőséget biztosít az integrált közösségi és szolgáltató teret adó épület esetünkben a Művelődési Ház - felújítására, átalakítására, biztosítja továbbá a működéshez szükséges forrásokat - az első évben jelentős mértékben, később csökkenő intenzitással. Ennek érdekében a pályázat első fordulójában az IKSZT cím elnyerése érdekében koncepciót dolgoztunk ki, összefoglaltuk az ellátandó feladatokat, és megterveztük, hogy milyen átalakítások szükségesek ezek megvalósításához. A tervezésben részt vett a Tordas Községért Közalapítvány, a Tordas Értékmegőrző és Fejlesztő Közhasznú Egyesület, a Tordasi Polgárórség, a Sze-Lávi Alapítvány, a Reneszánsz Nőegylet, a Művelődési Ház, a Nyugdíjasklub, a Fialtal Művészek Alkotó Köre és az Önkormányzat egy-egy képviselője. A pályázatot a Tordas Községért Közalapítvány nyújtotta be, amely együttműködési megállapodást kötött az Önkormányzattal. Az együttműködés keretében az Önkormányzat a fenntartást (a működési költségek fedezését) vállalta, az Alapítvány pedig az IKSZT szakmai irányítását, üzemeltetését látja majd el.

A kötelező és nem kötelező feladatok közül az alábbiakat vállaltuk:

- Ifjúsági közösségi programok szervezése
- Közművelődési programok szervezése
- A lakosság információhoz való hozzájutásának segítése, tájékoztatási pont
- Közösségi internet hozzáférés (eMagyarország pont)
- Könyvtári szolgáltatások (olvasósarok, könyvtári programok) helyszíne
- Helyszín biztosítása civil szervezetek számára
- Egészségfejlesztési programok, szűrővizsgálatok szervezése
- Ismeretterjesztő előadások, tanfolyamok, felnőttképzés
- Audio-médiás szolgáltatások, hangstúdió kialakítása

Mindezen a feladatok, szolgáltatások megvalósításában fontos szerep jut a tordasi civil szervezeteknek.

A koncepciót november végéig bírálják el, és ha megkapjuk a címet, maximum 50 millió forintig pályázhatunk a felújításra. Ennek keretében az alábbi főbb átalakításokat tervezzük:

Klubterem: A művelődési ház jelenlegi irodáját és a mellette levő helyiséget nyitnánk egybe, ezzel nyernénk egy 40 m² alapterületű helyiséget, amit bármikor kettéoszthatóvá alakítanánk a párhuzamos kisebb teret igénylő programok számára.

Oktatóterem: A művelődési ház jelenlegi klubterme, mely kiscsoportos képzés, oktatás célját szolgálná. Itt kap helyet az eMagyarország pont is.

Hangszoba: A művelődési ház jelenlegi raktárát és számítógéptermet alakítanánk át, amit egy próbaterem-hangszertároló teremre és egy üvegkazettával ellátott stúdióra oszthatnánk.

Nagyterem: A meglévő, színpaddal ellátott nagyterem világításának felújítása révén nagyobb rendezvények, előadások megtartására lesz alkalmas.

Irodák: A meglévő klubhelyiségből leválasztva és a volt ruhatár helyén két irodát alakítunk ki.

Vizesblokk: A jelenleg használt vizesblokk nem felel meg a mai előírásoknak, a közlekedő folyosó végének a leválasztásával kapjuk az új férfi és női mosdót, pelenkázót.

Teakonyha: A tervezett oktatóterem mellett meglévő teakonyha felújítása elengedhetetlen

A Hangya hagyományokra építve az egykori Hangya épületet olyan közösségi térévé szeretnénk formálni, amely méltó

erre az örökségre, és valódi közösség- és vidékfejlesztési központja lehet a térségnek. Ennek alapja a tordasi emberek tenni-akarása, munkaszeretete, közösség iránti elhivatottsága, lokálpatriotizmusa. Az elmúlt években megmutatkoztak a községben a széthúzás jelei, amikor azonban közös cél érdekében tenni kellett, mindenki félretette esetleges ellentétes érzelmeit, és egyöntetűen az ügy mellé állt. Jó példa erre ez a pályázat is. A cél, hogy a leromlott állapotban levő művelődési házat felújíthassuk, új funkciókat, színvonalas, korszerű közösségi teret alakíthassunk ki, azonnal egy asztalhoz ültette a falu szereplőit: az önkormányzat, az intézmények, a civil szervezetek vezetőit. Ez a folyamat elkezdődött, és a program megvalósítása hozzájárul, hogy azok a szervezetek, amelyek között esetleg politikai, társadalmi, generációs nézetbeli különbségek vannak, összefogva új értékeket teremtsenek.

Szendrői Júlia
Sze-Lá-vi Alapítvány

Vidékfejlesztési pályázatok II.

45 szervezet - települési önkormányzatok, vállalkozók, civil szervezetek összefogásával szeptember 18-án megalakult a VölgyVidék Vidékfejlesztési Közösség Közhasznú Egyesület. A Közösség célja a 17 települést átfogó térségre kidolgozott Helyi Vidékfejlesztési Stratégia megvalósításának elősegítése, a közel egymilliárd forintnyi uniós támogatás hatékony felhasználásának koordinálása. Míg a LEADER pályázatok a jövő évtől indulnak, az alábbi vidékfejlesztési pályázatokat már idén októberben meghirdetik.

Mikrovállalkozások létrehozásának és fejlesztésének támogatása

Mikrovállalkozások, egyéni vállalkozók nem mezőgazdasági tevékenységének fejlesztése: az ehhez kapcsolódó épület-felújítás, korszerűsítés, kisléptékű infrastruktúrafejlesztés, eszközbeszerzés, minőségbiztosítási, környezetirányítási rendszer bevezetése

Turisztikai tevékenységek ösztönzése

- Falusi turizmushoz kapcsolódó szálláshelyek, szolgáltatások kialakítása, bővítése

- Ifjúsági szálláshelyek, szolgáltatások fejlesztése

- Agro- és ökoturisztikai szolgáltatások kiépítése, pl. lovas, vadászati, horgász, bor, kerékpáros turisztikai szolgáltatások bővítése, fejlesztése

Falumegújítás és -fejlesztés

- Védelem alatt nem álló épületek külső felújítása

- Kisléptékű infrastruktúra fejlesztés

- Új piacok létrehozása

- Játszóterek kialakítása, meglévők korszerűsítése

Vidéki örökség megőrzése

- Védelem alatt álló építmények külső-belső helyreállítása, korszerűsítése

- Tanösvények, túraútvonalak kialakítása, kiadványok, táblák készítése

A legkisebb adható támogatás kérelmenként 1200, a legnagyobb 200 ezer eurónak megfelelő forintösszeg. A támogatás mértéke vállalkozások esetében az összes elszámolható kiadás 60 %-a, önkormányzatok, civil szervezetek esetében 100 %-a.

A VölgyVidék Közösség a támogatást igénylőket az előkészítés során információkkal segíti, majd a stratégiába illeszkedő támogatási kérelmeket értékeli. Ezt követően a projekt gazdája nyújtja be támogatási kérelmét az illetékes Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatalhoz (MVH).

További információk hamarosan a www.volgyvidek.hu, illetve a www.umvp.eu honlapokon olvashatók.

Szendrői Júlia
VölgyVidék fejlesztési irodavezető

GYEREKOLDAL

Kelep, kelep gólyamadár
Itt van az ősz, elmúlt a nyár.
Elmúlt a nyár, itt van az ősz,
Szőlőt őriz már a csósz.
Népi mondóka

Beérett már a kökény,
Szedjük tele a kötényt,
A héja már fekete,
Mókus is gyűjt télire.
Népköltés

A vakond ásója

A mezei tündér éppen a tarka rét fölött szállt, amikor oda-
lentől sírdogálást hallott. Fülelni kezdett:

– Ki sír itt ilyen keservesen?

Egyszer csak meglátott egy kis vakondtúrást.

– No – gondolta –, ennek utánajárok! Húzott egy varázskört a
pálcával maga körül, és akkora lett, mint egy jól megtermett
tücsök. Fölmászott a vakondtúrás tetejére, és leereszkedett.
Nemsokára meglátta a vakondot, amint a földön ült és nagyon
szomorkodott. Sírt, potyogtak a könnyei.

– Mi történt veled, vakond? – kérdezte a tündér.

A másik hüppögött még egy sort, majd mesélni kezdett:

– Hajjaj, ha te azt tudnád! Három nappal ezelőtt amint itt a föld
alatt ástam a járatot, egy nagy tölgyfa gyökeréhez jutottam. El-
keztem ásni a tölgyfa gyökere mentén fölfelé, és kijutottam a
fa tövében a napvilágra. Gondoltam, hogy napozom egy kicsit,
friss levegőt szívok. Amint ott sütkéreztem, vércsevijogást
hallottam a közvetlen közelemben. A vércse nagyon veszélyes
madár, megeszi a pockokat, az én életem sem volt biztonság-
ban, úgyhogy fejvesztve ugrottam vissza a vakondtúrásba. És
futottam, futottam órákon át lent a járatokban. Aztán amikor
végre megálltam az egyik keresztződésben, rájöttem, hogy az
ásómat fönt felejtettem a földön, a vakondtúrás tetején. De úgy
rohantam, hogy nem jegyeztem meg az utat, amit megtettem.
Megpróbáltam a folyosókat visszafelé végigjárni, és most már
harmadik napja keresem, de nem találok a tölgyfához vezető
utat. Elveszítettem az ásómat, nem tudok többé új folyosót ás-
ni, csak ezeken a régiesen barangolhatok.

A tündér egy ideig töprengett, hümmögött, aztán így szólt:
– Próbáljunk együtt gondolkodni! Látok itt három folyosót. Mi
volna, ha elindulnánk a bal oldalin?

A vakond emlékezni próbált:

– Ha jól emlékszem, ha elindulnánk a bal oldali járaton, akkor
mennénk egy ideig, aztán két ágra oszlana, és hogyha ott balra
kanyarodnánk, hú, akkor elérkeznénk a másik vakondnak, a
szomszédnak a területére. Belefutna az alagút az ő folyosójába,
és az egy nagyon barátságatlan vakond, úgyhogy arra nem sze-
rettek menni. Ha jobbra kanyarodnánk, akkor pedig... Azt már
bizony elfelejtettem.

– Na jó – mondta a tündér –, akkor nézzük a középső járatot!

– Nos, a középső járat... – vakarta a fejét a vakond –, ha elin-
dulnánk a középső járaton, akkor egy nagy térhez érnének, és
ott három irányba lehet kanyarodni. Ha ott balra mennénk, ak-
kor egy olyan területre érnének, ahol nagyon sok a földigiliszta.
Az az én születésnap lakmározó helyem. De arra nem szoktam
gyakran járni, mert akkor a földigiliszták megijednének, és el-
költöznének onnan. Úgyhogy minden évben csak egyszer me-
gyek arra, amikor születésnapom van, és akkor jól belakmároz-
om. Ha pedig a középsőn indulnánk el – mondja a vakond –,
akkor ott egy idő után elakadnánk, mert ott feljött a talajvíz, és
teljesen elárasztotta, és akkor megfulladnánk, ha tovább akar-
nánk menni. A harmadik út, az pedig már nem emlékszem, ho-
vá vezet.

– Rendben van – sóhajtott tündér –, hová jutnál, ha most itt a
jobb oldali folyosón indulnál el?

– Azt hiszem – felelte némi fejtörés után a vakond –, ha elin-
dulnék a jobb oldali folyosón, akkor mennék, mennék, és aztán
elérnék arra a részre, ahol furcsa barna gumók növekednek.

– Valóban, a vakondtúrásodtól jobbra egy széles krumpliföld
terül el – bólintott a tündér.

– Igen, igen – helyeselt buzgón a vakond. – Amíg kicsik, addig
el tud menni az ember, de amikor nőnek, nőnek, akkor elduga-
szolják a folyosót, úgyhogy zsákutcává válik. Viszont az az út
is elágazik, és ha jobbra megyünk, akkor elérünk egy mezei

pocoknak a gabonaraktárába. A mezei pocok jó barátom. De
ott vége van a folyosónak, odáig szoktam csak menni, és akkor
beszélgetünk. És aztán még sok-sok elágazás van, jobbra, balra
is. Valamelyik biztos odavezet ahhoz a tölgyfához, csak mon-
dom, úgy futottam, hogy elfelejtettem.

A tündér tanácsalannak látszott:

– Hogy segíthetnék ezen a vakondon? – Ám egyszer csak fel-
csillant a szeme. Azt mondta:

– Figyelj, vakond! Gyere csak velem!

És elindult fölfelé a vakondtúrás kijáratán. A vakond követ-
te, ott szuszogott mögötte. Kiertek a vakondtúrás tetejére. A
tündér körbemutatott.

– Nézz körül! Látod a tölgyfát?

De a vakond csak hunyorgott a napfényben.

– Én nem jól látok itt kint, a napvilágon.

– Próbálj azért körültekinteni! Egy terebélyes fát keress, széles
árnyékkal!

A vakond nézett jobbra, nézett balra.

– Mintha arra lenne – mutatott aztán bizonytalanul az egyik
irányba.

– Úgy van – mondta a tündér –, ott a tölgyfa! Én még a kis ásó-
dat is látom a vakondtúrás tetején. No várj egy picit, odarepül-
lök, és visszahozom!

A tündér szárnyra kelt, s kisvártatva már vissza is tért az
ásóval. Hú, a vakond örvendezett, nagyon boldog volt. Már si-
etett is volna vissza a föld alá, de a tündér megállította:

– Figyelj rám egy kicsit! Nagyon-nagyon labirintusszerű ez a
te föld alatti rendszered. Látod, el is felejtéd, hogy ha jobbra
fordulsz, akkor hová érkezel. Egy-két irányt tudsz csak. Pró-
bálj ezután úgy tájékozódni, hogy ha valahová el akarsz jutni,
akkor gyere föl előtte a napvilágra! Ass egy vakondtúrást, és
ha fölértél, akkor hívj engem! Én majd odarepülök, megkérdé-
zem, hogy hová akarsz elérni, megmutatom az irányt, és akkor
már arrafelé haladhatsz tovább, nem kell napokig tévelyegned.

A vakond erősen hálálkodott, megfogadta a tündér jótaná-
csát, és ezután csakugyan így élte az életét.

Hegedűs Mónika

Találd ki! Rajzold le!

Kék a színe, zöld a szára,
Jó lesz nekem uzsonnára.
Barna magvát kiveszem,
Érett húsát megeszem.

/BAI!ZS/

Fele piros, fele sárga,
Fél lábával még a nyárba,
Mászik féllal már az őszbe,
Nagy szüksége van a csószre.

/O!OZS/

Zöld burokban születtem,
Mikor aztán nagy lettem,
A zöld burok szétrepedt,
És az úrfi kiesett.

/O!P/

AJÁNLÓ

A mostani számban újra egy remek kiránduló helyet szeret-
nék bemutatni. Tordastól nincs messze Biatorbágy. Könnyen
el lehet jutni autóval, a bátrabbak biciklivel is megközelíthetik.
A túrát érdemes a Viadukt megtekintésével kezdeni. Innen a
piros turista jelzést követve egy elég meredek emelkedőn el-
jutunk a Kő orrára. Megéri felmászni. Gyönyörű kilátás nyílik
a környékre, olyan mintha a Bükkben lennének. Innen Sós-kút
felé vezet az út. Ahol meglehetősen pihenni, az a sós-kúti Nagyme-
ző, Kálvária. A Benta-patak hídján átkelve a Nyakas kő felé
lehet venni az irányt. Igaz az egykori kőfejtő fölötti borospin-
cék látványa elég lehangoló, de érdemes megnézni. Több, mint
száz évesek ezek a kőpincék, sajnos nagyon elhanyagoltak. A
túra vége felé pedig megpillanthatjuk a Szily-kápolnát, amit
néhány éve gyönyörűen felújítottak. Októberben biztosan lesz
olyan hétvége amikor egy jó kirándulást érdemes tenni, hogy
jobban megismerjük a környékünket, környezetünket.

Nagy Ilona

LABDARÚGÁS

A bajnokság állása

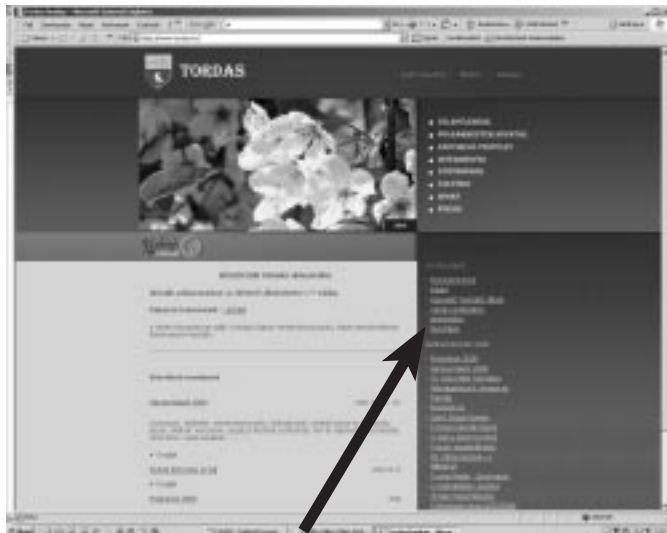
hely	csapat	M	GYD	V	LG	KG	P
1.	DUNAFÉM-MH	9	6	3	0	37	11
2.	CSÁKVÁR	9	6	3	0	21	7
3.	ERCSI	9	6	1	2	24	9
4.	PUSZTASZABOLCS	9	6	1	2	23	14
5.	KAJÁSZÓ	9	5	2	2	22	16
6.	SZÁR	9	4	3	2	14	8
7.	TORDAS	9	4	2	3	22	13
8.	PETTEND	9	4	1	4	17	17
9.	GYÚRÓ	9	4	1	4	16	21
10.	LOVASBERÉNY	9	3	2	4	7	17
11.	ISZKASZENTGY.	9	3	0	6	10	20
12.	IVÁNCSA	9	2	2	5	13	19
13.	PÁTKA	9	2	1	6	18	22
14.	DINNYÉS	9	2	0	7	16	28
15.	MAGYARALMÁS	9	1	3	5	7	25
16.	CSÁKBERÉNY	9	1	1	7	8	28

**Fejér Megyei Labdarúgó Szövetség
AGARDI TERMÁL Megyei II. osztály
2008/2009**

7. forduló	09. 28.	16.00	Gyúró - Tordas
8. forduló	10. 05.	15.00	TORDAS - Kajászó
9. forduló	10. 12.	15.00	Pusztaszabolcs - Tordas
10. forduló	10. 19.	14.30	TORDAS - Lovasberény
11. forduló	10. 26.	13.30	Dunafém-Maroshegy - Tordas
12. forduló	11. 02.	13.30	TORDAS - Szár
13. forduló	11. 09.	13.30	Csákszerény - Tordas
14. forduló	11. 15. (szó.)	13.00	Pettend - Tordas
15. forduló	11. 23.	13.00	TORDAS - Dinnyés

Az ifjúsági mérkőzések 2 órával a felnőtt mérkőzések előtt kezdődnek.

A mérkőzésekről friss híreket olvashat a tordas.hu főoldaláról közvetlenül elérhető Sporthírek menüpont alatt.

A LÖVÉSZ SZAKOSZTÁLY HÍREI

Augusztus 28-án véget ért a Fejér megyei lövészbajnokság. Az utolsó fordulónak a Polgárdi Lövész Klub adott otthont. A hat fordulóból álló versenysorozat végén a Zámoly, Dunaújváros és Mór csapatai mögött összesítésben (puska és pisztoly) a tordasi csapat a negyedik helyen végzett.

Az MTTSZ Országos és Fejér Megyei Szövetsége szeptember 6-án Székesfehérváron rendezte meg az idei országos szabadidős lövészbajnokságot.

- A versenyen 0.22 kispuska 30 lövéses fekvő számban az első helyezést Farkas István, a második helyezést Ispán László és a harmadik helyezést Barátki László érte el. Mindhárman a Tordas SE versenyzői, ebben a számban tehát a csapatversenyt is megnyerték.

- A 0.22 sportpisztoly 20 lövéses versenyszámban a tordasi csapat ezüstérmét szerzett. Csapatunk tagjai mindkét számban Farkas István, Ispán László, Barátki László, Govnik József.

Szeptember 13-án szakosztályunk Tordason egyéni minősítő lövészversenyt rendezett. Ezen a versenyen négy szakosztály, illetve lövészklub vett részt; öt számban a 81 induló közül:

- Női sportpisztoly 20 lövéses versenyszámban első helyezett Farkas Noémi (Tordas SE), második helyezett Varga Attiláné (Alba Volán), harmadik helyezett Szepessy Anikó Amália (Nagytétény Promontor).

- Nyíltirányzékú kispuska versenyszámban első helyezett Farkas Ferenc (Alba Volán), második helyezett Barátki László (Tordas SE), harmadik helyezett Nagy Domonkos (Tordas SE)

- Zárt irányzékú kispuska versenyszámban első helyezett Farkas Ferenc (Alba Volán), második helyezett Szilávik Attila (Tordas SE)

- Old Boy's (60 év felett) nyílt irányzékú kispuska 30 lövés versenyszámban első helyezett Tóth László (Nagytétény Promontor), második helyezett Tóth Csaba (Nagytétény Promontor), harmadik helyezett Farkas János (Tordas SE).

Ezúton is szeretném megköszönni szponzorainknak a támogatást, Szollár Lászlónak, aki az országos versenyre való felkészülésünket nagy összeggel segítette, Tóth Ferencné Györgyinek, aki a szakosztályunk által szervezett minősítő versenyt támogatta, valamint versenyzőinknek, segítőinknek munkájukat, hozzáállásukat.

Farkas István
Tordas SE Lövész szakosztály vezetője

MEDITAX Tordas Kft. - BIOPATIKA – Tordas

Vény nélküli gyógyszerek, gyógynövények, gyógytermék, gyógyászati segédeszközök. Szakmai háttérrel szolgáljuk ki Önt! Vásárlóink vérnyomását ingyenesen megmérjük!

Nyitvatartás: hétfőtől péntekig, 14-16 óráig, Telefon: 22/467-650, 30/268-58-43

Olvasás- és írászavar (dyslexia, dysgraphia) terápiája általános- és középiskolások számára. Kovács Zsuzsanna, Tel.: 70/3147-103

Francia és német nyelvű oktatást, korrepetálást vállalok.
Tordas, Somogyi B. utca, Tel.: 22/467-688, 30/99-62-432

Gyimesközéplok, Hidegségpatakon a Boglárka Vendégház szeretettel várja pihenni vágyó kedves vendégeit.

25 férőhely, 2-3-4 ágyas szobák. 18 Euro/fő/éjszaka félpanzióval.
Szász Ágnes, Tel.: 22/467-745, 00-40-746487712

Építkezők, építők figyelem!

Vasbeton kengyelek, nyíróvasak gyártását családi házakhoz, kerítésekhez korrekten, rövid határidővel vállalja a FERROBILL Bt.
Tordas, Somogyi B. u. 48., Tel.: 30/424-9005

Kisbíró - Önkormányzati lap

Kiadja: Tordas Község Önkormányzata

Főszerkesztő: Veres Andrea

Kiadványszerkesztés: Teszár Térképészeti Kft., Tordas

Nyomdai kivitelezés: Kamara Print Nyomda, Budapest

Példányszám: kéthavonta 750 példány

RENDRŐRSÉGI TELEFON

Tordas Község Önkormányzata finanszírozza egy rendőrségi mobiltelefon havi előfizetési díját. Ez a telefon éjjel-nappal az éppen szolgálatban lévő járőrautóban csörög ki.

Reményeink szerint a járőrautó így hamarabb érhet ki a helyszínre, ezzel javul a település közbiztonsága, és a tordasiak biztonságérzete.

20/969-5963

Október 25-én, szombaton

Családi és Ifjúsági napra hívunk mindenkit szeretettel.

A tervezett program:

...Engedjétek hozzám jönni a gyerekeket...

14.00-tól aszfaltrajz verseny az evangélikus templom előtt.
(eső esetén a gyülekezeti teremben A/4-es rajzlapra)

Téma: Mit jelent nekem a szeretet?

14.45-től játékos feladatok csapatban és egyéniben
a parókia udvarán, gyerekeknek

14.45-től „folyton-folyvást foltonfolt-varrás”
segítő kezekkel minden korosztálynak

16.00: „...Szorongat a sátán de Te velem vagy...”
Drogmegelőzés - előadás
Viktorné Erdős Esztertől a templomban,
a drogról és felismerésükről.

**Várjuk a gyerekeket, fiatalokat,
szülőket és nagyszülőket!**

17.00: Áhítat - Süller Zsolt evangélikus lelkész

17.30: eredményhirdetés, szeretetvendégség

Építőipari munkákat, felelős műszaki vezetést, művezetést és bonyolítást vállalunk. Tel.: 30/365-7786

Faiskola - 5 éve működő faiskola várja látogatóit Tordason.
Tordas, Rákóczi út 40-41 sz. alatt. Tel.: 22/668-051, 22/467-107

Ingyenes hitel ügyintézés lakásvásárlásra, felújításra és szabad felhasználásra.
Boros Anikó, Tel.: 30/420-6109

Okleveles táj-és kertépítész mérnök - nagy szakmai gyakorlattal, építész kamarai tagsággal – kertek és egyéb zöldterületek tervezését, kerítésépítési és kútfúrési engedélyezési tervek készítését vállalja.
Bottáné Böröczffy Erzsébet, 2463 Tordas, Rákóczi út 41., Tel.: 20/9253-312

Kardiológiai és pulmonológiai járóbeteg szakrendelés Tordason

Tordason a Háziorvosi rendelőben kardiológiai, és pulmonológiai járóbeteg szakrendelést tartunk, amelyre előzetes bejelentkezés után várakozásmentes fogadást biztosítunk.

A rendelő a legmodernebb diagnosztikai eszközökkel van felszerelve (szívtultrahang, 12 elvezetéses EKG, terheléses EKG, 24 órás EKG, 24 órás vérnyomás monitorozás), amelyek segítségével teljeskörű kivizsgálást tudunk biztosítani. Betegünk számára esetleges további invazív (szívkatéteres) kivizsgálást, műtéti beavatkozás elvégzését megszervezzük.

A tüdőgyógyászati rendelés keretében légzésfunkciós vizsgálatot, allergológiai kivizsgálást folyamatosan végzünk.

Kardiológiai és tüdőgyógyászati szakorvosi képesítéshez kötött gyógyszerjavaslat, receptírás.

Bejelentkezés: tel: 22/467-527, 06 20/390 1505.

Dr. Kertész Tamás
kardiológus, pulmonológus szakorvos

A MARTONVÁSÁRI ORVOSI ÜGYELET

2008. augusztus 6-tól a

Beethoven Általános Iskola orvosi szobájában lesz.
Cím: Beethoven tér 1. (új iskola), földszint
Telefon: 22/460-053

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Köszönetet szeretnénk mondani mindazoknak, akik Czégér Sándorné, szül.: Benedikti Julianna temetésén 2008. 09. 26-án részt vettek és együttérzésüket fejezték ki.

Keresztlányá és családjá

FELHÍVÁS

**KÉRÜNK MINDEN TORDASI LAKOST, AKI
„LAKÁS-ELŐTAKARÉKOSSÁGI
SZERZŐDÉST”
KÖTÖTT A CSATORNAÉPÍTÉSRE,
AZT ANNAK LEJÁRTA ELŐTT,
SEMMIKÉPPEN NE BONTSA FEL!
EZ SENKINEK NEM ÉRDEKE.**

Cifka János
Derecskei János
Márki Ferenc

Tordas, 2008. 10. 07.

A Községháza ügyfélfogadási rendje

	Hivatal	Körjegyző	Polgármester	Anyakönyv	Pénztár	Víziközmű Intézmény
hétfő	8-12	-	-	13-15:30	-	-
kedd	8-12, 13-17	13-17	8-12, 13-17	-	8-12, 13-16:30	8-12, 13-16:30
szerda	8-12, 13-15:30	-	8-12, 13-15:30	-	13-15	13-15
csütörtök	-	-	-	-	-	-
péntek	8-12	8-12	-	-	8-12	8-12

Ebédidő: 12-12:30, csütörtökön nincs ügyfélfogadás! A Víziközmű Intézmény ügyintézője Craveró Teréz.

KÖNYVTÁRI HÍREK

Hétfőn és szerdán
13.30-tól 16.30-ig várom
a régi és a leendő olvasókat.

Varga Szabolcsné

Az 1956-os forradalomra és
szabadságharcra emlékezünk október
23-án, 17 órakor a kopjafánál.

Ugyanaz a program
nap mint nap?

Részvétel feltételek: Az október 2008. 09. 01. és 2008. 10. 31. között, a kábel szolgáltatásra vonatkozó 2008. 09. 30-ig tartó szerződés kiegészítése (Részvételkötés) váltással esetén érvényes a FiberNet Zrt. szolgáltatással terítésén, amelyben a kívánt szolgáltatás közzé kerülésénél nem kell bízástól, kivéve, ha a telefonicus címen az előzőekben érintett szolgáltatásra vonatkozó szerződés 2008. 08. 15. után szűnt meg, vagy a szerződéses közzétételre eljuttatás hiányában. Jelen tájékoztató nem teljes körű, további részletekről és feltételekről bővebb információért a FiberNet honlapján (www.fibernet.hu), a 1280-as telefonszámon, valamint a területileg illetékes ügyfélszolgálati iroda munkatársaitól kaphat.

ÜGYFÉLSZOLGÁLAT: Promentor Udvar Üzletház 1221 Bp., Kossuth L. u. 25-29.
ÜZLETKÖTŐ: Árvayné D. Gabriella 20 / 398-8648

Ideje új **KIT-re**
váltani!

KábelTV

Internet

Telefon

ÚJ 3 AZ 1-BEN **KIT** CSOMAG
MÁR HAVI

8 600 FT-TÓL

A FELTÜNTETETT ÁR
2009. 09. 30-IG TARTÓ
HŰSÉGNYILATKOZAT
VÁLLALÁSÁVAL ÉRVÉNYES.

FiberNet
Kommunikációs Zrt.

www.fibernet.hu

☎ 1280